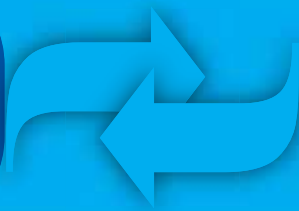

64
ΧΡΟΝΙΑ

1500
ΤΕΥΧΗ

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- ✓ **I. ΜΙΚΡΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ**
- ✓ **II. ΜΙΚΡΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ**

Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ

Ἐκδόσεις ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΕΕΕ
«ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ»

I. Μικρή Έργατική Νομοθεσία

Υπό: Χρυσούλας Πετίνη - Πηνιώτη, Δικηγόρου

Περιεχόμενα

1. Σύμβαση εξηρητημένης εργασίας. 2. Αορίστου ή ώρισμένου χρόνου. 3. Υπάλληλοι - εργατοτεχνίτες. 4. Δικαιώματα μισθωτών: α) Γνωστοποίηση όρων εργασίας και Έκκαθαριστικό σημείωμα, β) Άμοιβή, γ) Κρατήσεις, δ) Άποδοχές επί ασθενείας, ανυπ. κωλύματος, ε) Άδεια, στ) Άδεια τοκετού, ζ) Άδεια γάμου κλπ. η) Δώρα, θ) Εκτός έδρας. 5. Άμοιβή για άπασχόληση κατά Κυριακή - έορτές - νύκτες. 6. Ωράριο. 7. Πενθήμερο. 8. Τεχνικός και Γιατρός Ασφαλείας - Μέτρα υγιεινής και Ασφαλείας και Έργατικό ατύχημα. 9. Καταγγελία συμβάσεως. 10. Προσωρινή άπασχόληση. 11. Διατυπώσεις δημοσιότητας. 12. Άπασχόληση συνταξιούχου.

1. Η Έργατική νομοθεσία έχει εφαρμογή μόνον επί σχέσεων **έξηρητημένης** εργασίας.

Ως «έξηρητημένη» χαρακτηρίζεται η εργασία πού παρέχεται από τις έντολές και τις οδηγίες του εργοδότη, όσον άφορα τόν τόπο, τόν χρόνο, τόν τρόπο και τίς εφαρμοστέες μεθόδους τής εργασίας κλπ. Για τήν έννοια τής εξηρητημένης εργασίας βλ. Μελέτη εις ΔΕΝ 2005 σελ. 273, 2002 σελ. 515, ΔΕΝ 1995 σελ. 1121. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ συμβάσεως εργασίας άορίστου χρόνου βλ. εις ΔΕΝ 2003 σελ. 143 και ώρισμένου χρόνου ΔΕΝ 2001 σελ. 1360.

• Μέ τόν Ν. 2639/98 - ΔΕΝ 1998 σελ. 1174, έχει καθιερωθή **«τεκμήριο»** **περί μη ύπάρξεως σχέσεως εξηρητημένης εργασίας** σέ περιπτώσεις συμφωνίας περί παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου για ώρισμένο ή άοριστο χρόνο, έφ' όσον ή συμφωνία αύτή καταρτισθή έγγράφως και γνωστοποιηθή μέσα σέ ώρισμένη προθεσμία στήν Έπιθεώρηση Έργασίας. Έν παραλείψει τής γνωστοποίησεως, ή σύμβαση θεωρείται ως «έξηρητημένης εργασίας». Για τό τεκμήριο αύτό βλ. Μελέτες εις ΔΕΝ 1999 σελ. 7 και 91. Έπίσης βλ. Έγκ. Υπ. Έργασίας εις ΔΕΝ 1999 σελ. 667 έπ. Μέ τήν ύπ' άριθμ. 1097/2003 άπόφασή του ό Άρειος Πάγος δέχθηκε ότι τό τεκμήριο εΐναι μαχητό (ΔΕΝ 2004 σελ. 75).

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ Γνωστοποιήσεως συμβάσεως Μερικής Άπασχολήσεως βλ. εις ΔΕΝ 2003 σελ. 330, και συμβάσεων Άνεξαρτήτων Υπηρεσιών και Έργου βλ. εις ΔΕΝ 1999 σελ. 910 - 912.

*

2. Η σύμβαση εξηρημένης εργασίας μπορεί να είναι **αορίστου ή ώρισμένου χρόνου**. Γιά τή σύμβαση ώρισμένου χρόνου βλ. Μελ. εις ΔΕΝ 1996 σελ. 449 καί 1998 σελ. 1489. Καί στίς συμβάσεις ώρισμένου χρόνου έχουν εφαρμογή οί διατάξεις τής Έργατικής Νομοθεσίας περί άδειας κ.λπ (Άλλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 351). Δέν άπαιτείται γνωστοποίηση τής συμβάσεως ώρισμένου χρόνου στην Έπιθεώρηση Έργασίας (Άλλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 1199). Έάν ό χαρακτήρας τής συμβάσεως ως ώρισμένου χρόνου δέν δικαιολογείται από τή φύση τής εργασίας, τότε θεωρείται ότι ό καθορισμός τής ώρισμένης διάρκειας έγινε προς καταστρατήγησιν τών περί καταγγελίας τών αορίστου χρόνου συμβάσεων διατάξεων καί ότι ύποκρύπτεται σύμβαση αορίστου χρόνου στην όποία έχουν εφαρμογή οί διατάξεις περί καταγγελίας. Βλ. σχετική Μελέτη εις ΔΕΝ 2000 σελ. 833 καί 2004 σελ. 1585. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ συμβάσεως ώρισμένου χρόνου βλ. εις ΔΕΝ 2001 σελ. 1360. Μετά από τήν όδηγία 70/99 τής Ε.Ε. έξεδόθη τό ΠΔ 81/2003 καί τό ΠΔ 180/2004 πού έτροποποίησε τό πρώτο (ΔΕΝ 2003 σελ. 711 καί Μελ. σελ. 817 καί ΔΕΝ 2004 σελ. 1372). Βλ. καί Μελ. εις ΔΕΝ 2005 σελ. 97 καί 2006 σ. 1105 (1119). Γιά τόν Δημόσιο Τομέα έξεδόθη τό ΠΔ 164/2004 (ΔΕΝ 2004 σελ. 1170 καί Μελ. ΔΕΝ 2004 σελ. 1377, 2005 σελ. 74 καί 171, 2006 σ. 1537 καί 2007 σ. 1).

*

3. Οί παρέχοντες εξηρημένη εργασία χαρακτηρίζονται ως **μισθωτοί**, διακρίνονται δέ σέ **ύπαλλήλους** καί **έργατοτεχνίτες**. Κριτήριο τής διακρίσεως άποτελεί άποκλειστικώς τό είδος τής εργασίας, ως κατά κύριον λόγον πνευματικής ή σωματικής, καί όχι ό τρόπος άμοιβής μέ μισθό ή ήμερομίσθιο ή ό χαρακτηρισμός του μισθωτού πού τίθεται στή σύμβαση εργασίας.

Ός **ύπάλληλοι** χαρακτηρίζονται μέ διατάξεις νόμων, ΣΣΕ κ.λπ. καί ώρισμένοι μισθωτοί, άνεξαρτήτως του άν ή εργασία τους είναι κατά κύριον λόγον πνευματική.

Η πρακτική άξία τής διακρίσεως έγκειται στή διαφορά ως προς τό ύψος τής άποζημιώσεως σέ περίπτωση καταγγελίας. Η πρόβλεψη μεγαλύτερου ποσού άποζημιώσεως γιά τούς ύπαλλήλους δέν άντίκειται στό Σύνταγμα. (ΑΠ 1554/2003 - ΔΕΝ 2004 σελ. 495).

Γιά τή διάκριση τών μισθωτών σέ ύπαλλήλους καί έργατοτεχνίτες, τίς κατηγορίες μισθωτών πού χαρακτηρίζονται ως ύπάλληλοι, τίς διατάξεις

πού καθιερώνουν την έννοια του υπαλλήλου και του εργατοτεχνίτου κλπ. βλ. εις ΔΕΝ 2005 σελ. 497, καθώς και 1983 σελ. 207, όπου και σχετικά πορίσματα Νομολογίας.

*

4. Οί άπασχολούμενοι μισθωτοί έχουν τά εξής **δικαιώματα**:

α) Δικαιοϋνται νά ζητήσουν άπό τόν έργοδότη (ό όποίος, άντιστοίχως, ύποχρεοϋται) νά τούς **γνωστοποιήση** τούς όρους ύπό τούς όποιους εργάζονται, κατά τό ΠΔ 156/94. Τί πρέπει νά περιέχεται στό ΕΝΤΥΠΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΣ βλ. στό ΔΕΝ 2006 σελ. 926. Επίσης κατά τήν πληρωμή τών άποδοχών τους δικαιοϋνται νά λάβουν **έκκαθαριστικό σημείωμα**, όπως όρίζεται στόν Ν. 3227/2004 (βλ. ΔΕΝ 2004 σελ. 363 και 473).

β) Δικαιοϋνται, παρέχοντες τήν εργασία τους νά λάβουν τήν άνάλογη **άμοιβή**, κατά τή διάταξη του άρθρου 648 του Άστ. Κώδικος, σύμφωνα μέ τήν όποία μισθός όφείλεται έφ' όσον παρέχεται εργασία. Η άμοιβή καθορίζεται μέ **συλλογικές συμβάσεις** ή διαιτητικές άποφάσεις κατά τή διαδικασία του Ν. 1876/90 (ΔΕΝ 1990 σελ. 332) ή μέ ύπουργικές άποφάσεις ή και μέ τήν άτομική σύμβαση εργασίας, έφ' όσον, στήν τελευταία περίπτωση, είναι ύψηλότερη άπό τήν καθοριζόμενη στίς ΣΣΕ κλπ. Πώς τίθενται εις έφαρμογήν οί Συλλ. Συμβάσεις και οί Διαιτητ. Άποφάσεις μετά άπό τόν Ν. 1876/90 και τί ίσχυε προηγουμένως βλ. εις ΔΕΝ 2006, τεϋχος 1483 σ. 1631.

Οί συλλογ. συμβάσεις και οί διαιτητικές άποφάσεις δεσμεϋουν τά μέλη τών συμβληθεισών ή εύρεθεισών εις διένεξιν Όργανώσεων (έργοδότες - μισθωτούς) άπό τήν ήμερομηνία πού καθορίζουν ως ήμερομηνία ενάρξεως τής ισχύος τους, κατά τίς διατάξεις του Ν. 1876/90.

Έπέκταση τής δεσμευτικότητός τους έπέρχεται μέ τήν κήρυξη τους ως **ύποχρεωτικών**, μέ Ύπ. Άπόφαση πού δημοσιεύεται στήν Έφ. τής Κυβερνήσεως και καθορίζει τήν έναρξη ισχύος της, κατά τίς διατάξεις του Ν. 1876/90 (βλ. και Μελ. ΔΕΝ 2001 σελ. 961 - βλ. και ΔΕΝ 2007 σ. 155 και 156).

Τά ειδη τών ΣΣΕ ύπό τόν Ν. 1876/90 βλ. εις Μελέτην εις ΔΕΝ 1993 σελ. 641 έπ. και 769 έπ. Βλ. επίσης εις ΔΕΝ 1996 σελ. 1 και στό Σύγγραμμα Γ. **Λεβέντη** «Συλλογικό Έργατικό Δίκαιο», έκδοση ΔΕΝ 2007.

Τά **γενικά κατώτατα όρια** μισθών και ήμερομισθίων, λιγώτερο άπό τά όποία δέν επιτρέπεται νά λαμβάνη κανείς εργαζόμενος, καθορίζονται μέ τήν **Έθνική Γενική Συλλ. Σύμβαση Εργασίας**, ή όποία ύπερισχέει εναντι οίασδήποτε άλλης ρυθμίσεως άποδοχών (βλ. και Άλλ. ΔΕΝ 1998 σελ. 749,

ΔΕΝ 2004 σελ. 1660 καί (Νομ.) ΔΕΝ 2005 σελ. 1242). Ποιοί ἀμείβονται μέ τίς ΕΓΣΣΕ καί πῶς γίνεται ἡ σύγκριση μέ τίς ἀποδοχές πού προβλέπονται ἀπό ἄλλες εἰδικότερες συμβάσεις βλ. εἰς ΔΕΝ 2005 τεύχος 1447 σελ. Π142, Πίνακες κατωτάτων ἡμερομισθίων καί μισθῶν ἀπό 1-9-97 ἕως 31-12-2002 - βλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 1366. Τά ἰσχύοντα ἀπό 1-1-08 κατώτατα ὅρια βλ. στό ΔΕΝ 2008, τεύχος 1515 σ. 624. Τίς θεσμικές διατάξεις τῶν ΕΓΣΣΕ βλ. στό ΔΕΝ 2008, τεύχος 1514 σ. Π75 ἐπ.

Τά δικαιώματα τοῦ μισθωτοῦ ἐν περιπτώσει **μὴ καταβολῆς τοῦ μισθοῦ** του βλ. εἰς ΔΕΝ 2003 σελ. 414.

γ) Οἱ μισθοὶ καί τὰ ἡμερομίσθια πού ἀναφέρονται στίς ΣΣΕ κλπ. ρυθμίσεις εἶναι «ἀκαθάριστες» ἀποδοχές οἱ ὁποῖες ὑπόκεινται σέ παρακράτηση ἀσφαλιστικῶν εἰσφορῶν, καθὼς καί σέ φορολογία.

Γιά τὴ **φορολόγηση** βλ. Ἀναλυτικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ Ὑπ. Οἰκονομικῶν στό ΔΕΝ 2009 σ. 51. Ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπ. Οἰκονομικῶν κατὰ κανόνα ἐκδίδεται κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριο καί ἀφορᾷ τὴν παρακράτηση φόρου τοῦ ἐπομένου ἔτους (μέχρις ὅτου ἐκδοθῇ ὁ σχετικὸς μέ τὴ φορολογία Νόμος). Γιά τὸ ἔτος 2008 ἴσχυε ὁ φορολογικὸς Νόμος 3522/2006 - ΔΕΝ 2007 σελ. 146.

Τὸν **Πίνακα** τῶν ἰσχυουσῶν **εἰσφορῶν** ΙΚΑ κλπ. Ὀργανισμῶν βλ. εἰς ΔΕΝ 2008 σελ. 176. Ἀπὸ τοὺς μισθοὺς καί τὰ ἡμερομίσθια τῶν ΣΣΕ κλπ. ἀφαιρεῖται **τό βαρῦνον τοὺς μισθωτοὺς** ποσοστό. Οἱ εἰσφορές ὑπολογίζονται ποσοστιαίως στίς ἀποδοχές τοῦ μισθωτοῦ. Γιά ὠρισμένες κατηγορίες μισθωτῶν ἀμειβομένων μέ **κυμαινόμενες ἀποδοχές**, οἱ εἰσφορές ὑπολογίζονται στό **τεκμαρτὸ ἡμερομίσθιο** τῆς ἀσφαλιστικῆς κλάσεως στὴν ὁποία οἱ μισθωτοὶ αὐτοὶ κατατάσσονται μέ ἀποφάσεις τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ ΙΚΑ πού ἐκδίδονται στό τέλος τοῦ ἔτους ἢ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἐπομένου ἔτους. Γιά τοὺς ἀμειβομένους μέ μισθὸ καί ποσοστά βλ. εἰς ΔΕΝ 2005, τεύχος 1461 σ. 1553 (Μελ. **Γ. Ψηλοῦ**). Τὸν Πίνακα τῶν **τεκμαρτῶν ἡμερομισθίων** καί τῶν ἀσφαλιστικῶν κλάσεων γιά τὸ ἔτος 2008 βλ. εἰς ΔΕΝ 2008 σελ. 674. Πῶς καθορίζονται τὰ τεκμαρτὰ ἡμερομίσθια κλπ. βλ. εἰς ΔΕΝ 2005 σελ. 87 (βλ. καί Ν. 2972 - ΔΕΝ 2002 σελ. 128 (139)).

Γιά τίς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐργοδότη ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλιση τῶν μισθωτῶν του βλ. τὸν Ν. 2972/2001 - ΔΕΝ 2002 σελ. 128, ὁδηγίες ΙΚΑ σελ. 491 καί **Γ. Ψηλόν** ΔΕΝ 2007 σ. 1457. Ἐπίσης ΔΕΝ 2002 σελ. 616, 634. Γιά τὴν καταβολὴ τῶν εἰσφορῶν μέσω Τραπεζῆς βλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 250. Γιά τὸν τρόπο ὑπολογισμοῦ τῶν εἰσφορῶν σέ **εἰδικὰ ἐπιδόματα** βλ. ΔΕΝ 2003 σελ. 1548 καί γιά τίς ΗΜΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ πού ἀναγνωρίζονται στὴν ἀσφάλιση τοῦ ΙΚΑ γιά διάφορες κατηγορίες μισθωτῶν (Μερικὴ ἀπασχόληση κλπ.) βλ. ΔΕΝ 2007 σελ. 442. Γιά τὴν ἀσφάλιση ἐπὶ **Μερικῆς** Ἀπασχολήσεως βλ. καί ΔΕΝ 2005 σελ. 1387 καί Ἄλλ. ΔΕΝ 2007 σ. 381.

δ) Ἀποδοχές δικαιούνται οἱ μισθωτοὶ καὶ ὅταν ἀπέχουν ἀπὸ τὴν ἐργασία τους λόγω **ἀσθενείας** ἢ ἄλλου **ἀνυπαίτιου κωλύματος** (βλ. σχετικὰ εἰς ΔΕΝ 2006 σελ. 443, βλ. ἐπίσης ΔΕΝ 1997 σελ. 117 ἐπ.).

Δέν δικαιούνται ἀποδοχῶν ὅταν λείπουν ἀδικοιολογήτως. Τίς συνέπειες τῆς **ἀδικοιολόγητου ἀπουσίας** τοῦ μισθωτοῦ βλ. στό ΔΕΝ 2007 σ. 447.

ε) Γιά τὴ λήψη **ἀδείας** δέν ἀπαιτεῖται ἡ συμπλήρωση ὠρισμένου διαστήματος («βασικοῦ χρόνου»). Γιά τὸ πρῶτο ἔτος (ἔτος προσλήψεως) ὀφείλεται στὸν μισθωτὸ ἀναλογία ἀδείας μέχρι τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ. Γιά τὸ δεύτερο ἡμερολογιακὸ ἔτος ὀφείλεται, κατὰ τμήματα ἀνάλογα μὲ τὸν χρόνο ὑπηρεσίας, ἄδεια συνολικῆς διάρκειας 21 ἡμερῶν. Γιά τὸ τρίτο καὶ κάθε ἡμερολογιακὸ ἔτος πέραν αὐτοῦ ὀφείλεται ὀλόκληρη ἢ ἄδεια σὲ ὅποιοδήποτε χρονικὸ σημεῖο αὐτοῦ, ἀπὸ τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου καὶ ἐφ' ἑξῆς. Μαζί μὲ τὴν ἄδεια (τμηματικὴ ἢ ὀλόκληρη) ὀφείλονται καὶ ἀποδοχὲς ἀδείας καὶ ἐπίδομα ἀδείας ἴσο μὲ τίς ἀποδοχὲς ἀδείας, μὲ τὸν περιορισμὸ ὅμως τῶν 13 ἡμερομισθίων ἢ τοῦ 1/2 τοῦ μισθοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ἀδείας γιά μὲν τὸ πενθήμερο ἀρχίζει ἀπὸ 20 ἡμέρες, αὐξάνεται σὲ 21 μὲ τὴν συμπλήρωση ἔτους, καὶ μὲ τὴν συμπλήρωση 2 ἐτῶν φθάνει τίς 22 ἡμέρες.

Γιά τὸ ἐξαήμερο οἱ ἡμέρες εἶναι 24 ἕως 26 ἀντιστοιχῶς. Γιά ὅσους ἔχουν συμπληρώσει 10 ἔτη ὑπηρεσίας στὸν ἴδιο ἐργοδότη ἢ 12 ἔτη σὲ ὅποιοδήποτε ἐργοδότη οἱ ἡμέρες ἀδείας εἶναι ἀντιστοιχῶς 25 καὶ 30. Σ' αὐτὲς προστίθεται 1 ἡμέρα σὲ ὅσους ἔχουν συμπληρώσει 25 ἔτη ὑπηρεσίας ἢ προϋπηρεσίας.

Βλ. τὸν Ν. 3302/2004 στό ΔΕΝ 2005, τεῦχος 1441 σελ. 60 καὶ ὁδηγίες σελ. 84 ἐπ. Ἐπίσης πλήρη μελέτη στό ΔΕΝ 2007, τεῦχος 1495 σελ. 784 ἐπ. καὶ Κωδικοποίηση τῶν διατάξεων περὶ ἀδείας στό τεῦχος 1453 ἔτους 2005 σελ. 976 ἐπ. Βλ. καὶ ΔΕΝ 2008, τεῦχος 1516 σελ. 693.

στ) Οἱ γυναῖκες δικαιούνται **εἰδικῆς ἀδείας μητρότητας (τοκετοῦ καὶ λοχείας)** ἴσης μὲ 8 ἐβδομάδες πρό καὶ 9 ἐβδομάδες μετὰ τὸν τοκετό. Ἐπίσης δικαιούνται γιά τὴ φροντίδα τῶν παιδιῶν, νά ἐργάζονται λιγώτερο κατὰ μία ὥρα ἐπὶ 2,5 ἔτη μετὰ τὴν λήξη τῆς ἀδείας λοχείας ἢ ἐπὶ δύο ὥρες γιά 1 ἔτος, καὶ 1 ὥρα ἐπὶ 6 μῆνες, στὴ δεύτερη περίπτωση κατόπιν συμφωνίας μὲ τὸν ἐργοδότη. Ἡ ἄδεια φροντίδος τῶν παιδιῶν χορηγεῖται μετὰ ἀπὸ τὴν λήξη τῆς ἀδείας λοχείας. Ἡ ἄδεια - μειωμένο ὠράριο μπορεῖ νά χορηγηθῆ καὶ ὡς συνεχόμενη ἄδεια ἴσου χρόνου, μὲ ἀποδοχὲς. Γιά τὸ θέμα αὐτὸ βλ. Μελέτη εἰς ΔΕΝ 1998 σελ. 193 ἐπ., ΔΕΝ 2007 σελ. Π380 καὶ γιά τὸν ὑπολογισμὸ σὲ συνεχῆς διάστημα, ΔΕΝ 2008, τεῦχος 1507 σ. 94. Γιά τὴν ἐπιδότηση ἀπὸ τοὺς ἀσφαλιστικούς Ὄργανισμούς βλ. καὶ Μελ. εἰς ΔΕΝ 1997, τεῦχος 1260 σελ. 117. Τίς θεσμικὲς διατάξεις τῆς ΕΓΣΣΕ βλ. εἰς ΔΕΝ 2008 τεῦχος 1514 σελ. Π75 ἐπ.

Ειδικά οι υπάλληλοι του Δημοσίου - ΝΠΔΔ δικαιούνται άδειας τοκετού 2 μήνες πριν και 3 μήνες μετά τον τοκετό (βλ. τόν Ν. 3528/07 - Κώδικας Καταστάσεως Δημ. υπαλλήλων - ΔΕΝ 2007 σ. 351).

Νέο θεσμό αποτελεί η προβλεφθείσα με τον Ν. 3655/08 εξαμηνιαία άδεια «**προστασίας μητρότητας**» που χορηγείται από τον εργοδότη άμεσως μετά από την λήξη της άδειας λοχείας στις ιδιωτικές υπαλλήλους τις ασφαλισμένες στο ΙΚΑ, με καταβολή αποδοχών από τον ΟΑΕΔ (βλ. Μελ. στο ΔΕΝ 2008, τεύχος 1516 σ. 688).

ζ) Ειδική άδεια χορηγείται στους μισθωτούς και όταν τελούν **γάμο**. Με την από 9-6-93 ΕΓΣΣΕ καθιερώθηκε γενικώς το δικαίωμα άδειας γάμου 5 εργασίμων ημερών με αποδοχές. Με την ΕΓΣΣΕ της 23-5-2000 ορίζεται ότι η άδεια αυξάνεται σε 6 ημέρες για μισθωτούς με εξαήμερο. Σχετικές διατάξεις περιλαμβάνουν και οι επί μέρους ειδικότερες ΣΣΕ, ΔΑ κλπ. Βλ. σχετική Μελέτη με αλφαβητικό εύρετήριο εις ΔΕΝ 1990 σελ. 822 και 1991 σελ. 638. Άδεια δύο (2) ημερών δικαιούται και ο πατέρας επί **γεννήσεως τέκνου**.

Για την άδεια άνευ αποδοχών, τις άδειες εκλογών, σπουδαστική, συνδικαλιστών κλπ. βλ. στο τεύχος της 16 Ιουνίου κάθε έτους, όπου κατά κανόνα δημοσιεύεται η σχετική με την κανονική άδεια Μελέτη (για τό έτος 2007, τεύχος 1495 σελ. 784 έπ.).

η) Ο μισθωτός που έχει απασχοληθεί κατά τό διάστημα από 1.1 μέχρι 30.4 καθώς και από 1.5 μέχρι 31.12 δικαιούται να λάβη **έπίδομα (δωρο) Πάσχα** και επίδομα (δωρο) **Χριστουγέννων** αντίστοιχως. Τό δωρο Πάσχα είναι ίσο με 1/2 μισθού ή με 15 ημερομίσθια, ανάλογα με τον τρόπο άμοιβης, καταβάλλεται δε την Μ. Τετάρτη του κάθε έτους. Τό επίδομα Χριστουγέννων είναι ίσο με ένα μισθό ή με 25 ημερομίσθια και καταβάλλεται μέχρι της 21ης Δεκεμβρίου.

Τή σχετική με τά δωρα ΥΑ 19040/81 βλέπετε και εις ΔΕΝ 2008 σελ. 303 και πλήρεις οδηγίες στο τεύχος του Άπριλιού ή 16 Μαρτίου για τό δωρο Πάσχα, και της 16 Νοεμβρίου για τό δωρο Χριστουγέννων του κάθε έτους.

θ) Εν περιπτώσει μετακινήσεως του **έκτός έδρας**, ο μισθωτός (έκτός από την κανονική του άμοιβή) δικαιούται και αποζημιώσεως για κάθε διανυκτέρευση. Βλ. σχετική Μελέτη εις ΔΕΝ 2003 σελ. 1569, 1994 σελ. 50 και 1977 σελ. 1048. Για τούς υπαλλήλους του Δημοσίου βλ. ΔΕΝ 2003 σελ. 1626.

*

5. Η απασχόληση κατά την **Κυριακή** και κατά τις εξαιρετέες έορτές του έτους (25η Μαρτίου, 1η Μαΐου, 2α ημέρα του Πάσχα, 15η Αύγουστου, 28η

Όκτωβρίου και 25η Δεκεμβρίου) απαγορεύεται κατά κανόνα (πλήν της 28ης Όκτωβρίου, που αποτελεί προαιρετική άργια). Έν περιπτώσει άπασχολήσεως **κατά τήν Κυριακή** πέρα των 5 ώρων, όφείλεται **άναπληρωματική άνάπαυση** κατ' άλλη ήμέρα της έβδομάδος που άρχίζει τήν Κυριακή. Δέν όφείλεται άναπληρωματική άνάπαυση για ήμέρες άργίας. Επίσης για κάθε ώρα άπασχολήσεως κατά τήν Κυριακή και τίς 6 ήμέρες άργίας όφείλεται προσάυξηση 75%, επί του νομίμου ώρομισθίου. Για τήν άπασχόληση κατά Κυριακή βλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 906 και 1987 σελ. 333. Βλ. επίσης ΔΕΝ 2003 σελ. 977 έπ. και 1059 έπ., για τήν άπασχόληση δέ κατά τίς έορτές βλ. στά έπίκαιρα τεύχη του ΔΕΝ κάθε έτους. Βλ. ιδιαιτέρως εις ΔΕΝ 2001, τεύχος 1368 σελ. 1422, τήν περίπτωση συμπτώσεως της έξαιρετέας έορτής μέ Κυριακή και στό ΔΕΝ 2008 τεύχος 1513 σ. 521 τήν σύμπτωση ήμέρας άναπαύσεως και έξαιρετέας έορτής.

Στους άπασχολομένους κατά τή **νύκτα** όφείλεται για κάθε ώρα, προσάυξηση 25% επί του νομίμου ώρομισθίου. **Ός νύκτα** θεωρείται τό διάστημα από 10 μ.μ. μέχρι τίς 6 π.μ. της έπομένης ήμέρας (βλ. τίς σχετικές διατάξεις στό ΔΕΝ 2005 σελ. 991, 992).

Ποία ή βάση ύπολογισμού των προσαιξήσεων βλ. εις ΔΕΝ 2007 σελ. 1455. Βλ. και ΔΕΝ 2008 σελ. 204. Επίσης ΔΕΝ 1999 σελ. 280 - 282. Για τίς **πρόσθετες** ήμέρες έορτών που έχουν καθιερωθή μέ Συλλ. Συμβάσεις κλπ. βλ. Μελέτη εις ΔΕΝ 2005 σελ. 1469 έπ. Για τίς άργίες των Καταστημάτων κατά τά Χριστούγεννα - Ν. Έτος βλ. ΔΕΝ 1997 σελ. 1370. Για τίς **τοπικές** έορτές - ΔΕΝ 2005 σελ. 1619 και σελ. 1693, και για τό Δημόσιο βλ. ΔΕΝ 2006 σ. 644.

Μέ τό ΠΔ 88/99 (ΔΕΝ 1999 σελ. 831) καθιερώθηκε **άνάπαυση 12 συνεχών ώρων** για κάθε 24ωρο, γενική ύποχρέωση χορηγήσεως 15λέπτου διαλείμματος επί άπασχολήσεως 6 τουλάχιστον ώρων τήν ήμέρα και περιορισμοί στή νυκτερινή έργασία (βλ. Άλλ. ΔΕΝ 1999 σελ. 1326). Τό ΠΔ τροποποιήθηκε μέ τό ΠΔ 76/2005 (ΔΕΝ 2005 σελ. 890). Γενικά για τίς **Διακοπές και τά Διαλείμματα** έργασίας βλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 65 έπ.

*

6. Τό ισχύον από 1-1-84 **ώραριο** είναι οι 40 ώρες έβδομαδιαίως. Νόμιμο έβδομαδιαίο ώραριο είναι οι 45 ώρες επί πενθημέρου και οι 48 ώρες επί 6ημέρου. Η άπασχόληση πέραν των 40 ώρων μέχρι 45 ώρων ή μέχρι 48 ώρων άντιστοιχως, συνιστά **ύπερεργασία**, για κάθε ώρα της όποίας όφείλεται άμοιβή ίση μέ τό ώρομισθιο ηύξημένο κατά 25%. Η άπασχόληση πέρα των 45 ή των 48 ώρων έβδομαδιαίως ή πέρα των 9 ή των 8 ώρων ήμε-

ρησίως (πενθήμερο - έξαήμερο αντίστοιχως) θεωρείται ως υπερωρία, αμειβομένη με τό καταβαλλόμενο ώρομίσθιο προσηυξημένο: για τήν περίπτω-ση **νομίμου** υπερωρίας, κατά 50% για τίς πρώτες 120 ώρες και κατά 75% για τίς πλέον τών 120 ώρες, ένω για τήν περίπτωση **παρνόμου** υπερωρίας, κατά 100% για κάθε ώρα (από τήν πρώτη και έφ' έξής). Η ρύθμιση αυτή έγινε με τόν Ν. 3385/2005 (ΔΕΝ 2005, τευχος 1455 σελ. 1119) και ισχύει από 1-10-2005. Μέχρι 30-9-2005 (από 1-4-2001) ίσχυε ό Ν. 2874/2000 - ΔΕΝ 2001 σελ. 122. Για τόν νέο νόμο με τόν όποιο ρυθμίζε-ται και τό θέμα τής **Διευθετήσεως** του χρόνου βλ. Μελέτη εις ΔΕΝ 2005, τευχος 1456 σελ. 1204 και Άλλ. ΔΕΝ 2007 σ. 444 όπου αναφέρεται και ή προηγούμενη ρύθμιση. Για τό νόμιμο ώράριο (9 ώρες ήμερησίως και 45 εβδομαδιαίως επί πενθημέρου) βλ. και τήν ΑΠ 1215/2004 ΔΕΝ 2005 σε. 215.

*

7. Για τά ζητήματα πού γεννώνται από τήν εφαρμογή του συστήματος του **Πενθημέρου** βλ. ΔΕΝ 2002 σελ. 1771 (ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ) και σελ. 1666 έπ., όπου και αλφαβητικό εύρετήριο τών κατηγοριών στίς όποίες έχει καθιερωθή πενθήμερη εργασία. Αναλυτικό εύρετήριο περιλαμβάνον **και όλες τίς διατάξεις** βλ. στό ΔΕΝ 1995, τευχος 1235 σελ. 14-18 έπ. και 1996, τευχος 1236 σελ. 52 έπ. Βλ. επίσης Μελέτη εις ΔΕΝ 2002 σελ. 1617, ΔΕΝ 1997 σελ. 129 και 2002 σελ. 106 και 263.

Σημειώνεται ότι **κατά τή Νομολογία του Άρείου Πάγου**, ή άπασχόληση κατά τήν 6η ήμερα τής εβδομάδος (επί πενθημέρου εργασίας) θεωρείται άκυρη και εύρισκομένη εκτός τής εβδομάδος εργασίας (και του 40ώρου), αμείβεται δε κατά τίς διατάξεις περί άδικαιολογήτου πλουτισμού. Αντίθε-τη είναι ή θεωρία καθώς και ώρισμένες αποφάσεις κατωτέρων δικαστη-ριών (βλ. σχετικά εις ΔΕΝ 2002 σελ. 1621 (Πορ. Νομολογίας) και σειράν αποφάσεων σελ. 1628 έπ. Επίσης σελ. 1623 έπ.). **Σύμφωνα με τή θεωρία**, με τήν όποια συμφωνεί και τό ΔΕΛΤΙΟΝ, οι ώρες τής 6ης ήμερας πρέπει νά προστίθενται στίς ώρες τής εβδομάδος και έν περιπτώσει υπερβάσεως του 40ώρου νά αμείβωνται ως ώρες υπερεργασίας κλπ. (σύμφωνη με τήν θεωρία είναι ή Έφ. Λαρίσης 30/2002 - ΔΕΝ 2003 σελ. 272 και ή Έφ. Θεσ/νίκης 732/2003 - ΔΕΝ 2004 σελ. 634).

Έξ όσων γνωρίζουμε δέν παρέχεται άδεια απο τό Έπ. Άπασχολ. για άπασχόληση κατά τήν 6η ήμερα τής εβδομάδος.

*

8. Στόν **Τεχνικό ασφαλείας** αναφέρονται τὰ ἄρθρα 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13 τοῦ **Ν. 1568/85** «περί Ὑγιεινῆς καί Ἀσφαλείας τῶν ἐργαζομένων». Μὲ τό ΠΔ 294/88 καθορίζεται ὁ ἐλάχιστος χρόνος ἀπασχολήσεως τεχνικοῦ ασφαλείας καί ἱατροῦ ἐργασίας, τό ἐπίπεδο γνώσεων καί ἡ εἰδικότητα τοῦ τεχνικοῦ ασφαλείας. Ἐπίσης **κατατάσσονται σέ 3 κατηγορίες** (Α, Β, Γ) οἱ ἐπιχειρήσεις, ἐκμεταλλεύσεις καί ἐργασίες στίς ὁποῖες ἀναφέρεται ὁ Ν. 1568/85.

Μὲ τό ΠΔ 17/96 (ΔΕΝ 1996 σελ. 189) **καθιερώνεται ἡ ὑποχρέωση χρησιμοποίησης** τεχνικοῦ ασφαλείας **γιά ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις**, ἀνεξαρτήτως ἀριθμοῦ ἐργαζομένων, καί καθορίζεται ὁ ἐλάχιστος πραγματικός χρόνος ἐτησίως ἀπασχολήσεως τοῦ τεχνικοῦ ασφαλείας καί τοῦ ἱατροῦ ἐργασίας. Προβλέπεται ἐπίσης, μέ διακρίσεις, ἡ ἀνάθεση τῶν καθηκόντων τεχνικοῦ καί ἱατροῦ σέ ἐργαζομένους στήν ἐπιχείρηση ἢ σέ ἄτομα ἐκτός αὐτῆς ἢ συνάψεως συμβάσεως μέ τίς Ἐξωτερικές Ὑπηρεσίες Προστασίας καί Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ) κλπ.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 16 τοῦ Ν. 2874/2000 (ΔΕΝ 2001 σελ. 122), στίς καταστάσεις ἐργασίας πού ὑποβάλλονται μία φορά τό χρόνο, ἀναγράφονται ὑποχρεωτικῶς μεταξύ ἄλλων στοιχείων καί τὰ στοιχεῖα τοῦ τεχνικοῦ ασφαλείας καί τοῦ ἱατροῦ ἐργασίας, καθώς καί τό ὥραριο ἀπασχολήσεως τους στήν ἐπιχείρηση.

Ὅσον ἀφορᾷ τόν **ἱατρό ἐργασίας**, ἀπό τό ΠΔ 17/96 θεσπίζεται ὑποχρέωση ἀπασχολήσεως του μόνον **γιά ἐπιχειρήσεις πού ἔχουν ἄνω τῶν 50 μισθωτοῦς**. Βλ. τή σχετική νομοθεσία καί στή Μελέτη **Χ. Γκούτου** εἰς ΔΕΝ 1999 σελ. 260 καί Συνοπτικές Ὁδηγίες τοῦ Ὑπ. Ἀπασχολ. στό ΔΕΝ 2006 σ. 1623.

Τό ΠΔ 17/96 κωδικοποιημένο, καθώς καί ὁλόκληρα τὰ κείμενα τοῦ Ν. 1568/85 καί τῶν λοιπῶν νομοθετημάτων ἀλλά καί τῶν εἰδικῶν νομοθετημάτων περὶ ὕγιεινῆς καί ασφαλείας βλ. στό ΔΕΝ 2001, τεῦχος 1356 σελ. 501 ἐπ.

Γιά τό **Ἐργατικό ἀτύχημα** βλ. Μελ. στό ΔΕΝ 2003 σελ. 65 καί Ἐγκ. ΙΚΑ στό ΔΕΝ 2004 σελ. 588. Βλ. καί συνοπτικό ΠΙΝΑΚΑ ΔΕΝ 2007 σ. 1456.

*

9. Ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς ἀορίστου χρόνου συμβάσεως διὰ **καταγγελίας** ἐκ μέρους τοῦ ἐργοδότη, ὁ μισθωτός δικαιούται ἀποζημιώσεως ἀναλόγου πρὸς τὰ ἔτη ὑπηρεσίας του στόν ἴδιο ἐργοδότη. Τόν Πίνακα τῆς ἀποζημιώσεως βλέπετε εἰς ΔΕΝ 2008 τεῦχος 1508 σελ. 175. Βλ. ἐπίσης πλήρη Μελέτη εἰς ΔΕΝ 2003 σελ. 192 ἐπ. καί κωδικοποίηση τῶν διατάξε-

ων περί καταγγελίας στο ΔΕΝ 2004, τεύχος 1427 σελ. Π51 έπ. Για τή **φορολογία τής αποζημιώσεως** βλ. ΔΕΝ 2004 τεύχος 1427 σελ. Π62 καί ΔΕΝ 2007, τεύχος 1507 σ. Π441. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ έγγραφων στή σελ. Π440 του ίδιου τεύχους.

΄Αποζημίωση δικαιούται ό μισθωτός καί όταν αποχώρηση οικειοθελώς έχοντας συμπληρώσει τίσ προϋποθέσεις πλήρους συνταξιοδοτήσεως. ΄Η αποζημίωση αυτή είναι ίση μέ τό 40% τής όφειλομένης γιά τήν άπροειδοποίητη καταγγελία (έφ' όσον ό μισθωτός λαμβάνει καί σύνταξη καί από τόν Έπικουρικό Όργανισμό). ΄Ημειωμένη αυτή αποζημίωση όφείλεται καί στήν περίπτωση καταγγελίας τής συμβάσεως του συμπληροϋντος προϋποθέσεις πλήρους συντάξεως, μόνον όμως όταν ό μισθωτός έχη τήν ιδιότητα **ύπαλλήλου**. ΄Αντιθέτως ό έργατοτεχνίτης δικαιούται πάντοτε πλήρη τήν αποζημίωσή του όταν άπολυθῆ (βλ. ΔΕΝ 2005, τεύχος 1445 σελ. 344 καί τίσ προϋποθέσεις λήψεως πλήρους συντάξεως γήρατος ΔΕΝ 2007, τεύχος 1488 σ. 268).

Μειωμένη κατά 50% αποζημίωση όφείλεται καί στήν περίπτωση άποχωρήσεως του μισθωτού **μέ τή συγκατάθεση του έργοδότη**, έφ' όσον έχη ύπηρεσία 15 έτών ἢ έχη συμπληρώσει τό όριο ηλικίας πρός συνταξιοδότησιν (βλ. καί Πορ. Νομολογίας ΔΕΝ 2004 σελ. 70).

Κατά τής άπολύσεως **προστατεύονται ιδιαιτέρως** καί μέ ειδικές διατάξεις, ώρισμένες κατηγορίες μισθωτών, όπως είναι οί γυναίκες καθ' όλο τό διάστημα τής έγκυμοσύνης τους καί ένα έτος μετά τόν τοκετό, τά συνδικαλιστικά στελέχη, οί στρατευόμενοι πού έχουν 6 τουλάχιστον μήνες ύπηρεσίας καί επανέρχονται στόν έργοδότη μετά τήν άποστράτευσή τους κ.ά. Για όλα αυτά βλ. Μελέτη εις ΔΕΝ 2003 σελ. 211. Για τούς στρατευομένους βλ. καί ΔΕΝ 2002 σελ. 1597 καί γιά τίσ έγκύους κλπ., ΔΕΝ 2007 τεύχος 1500 σ. Π380. Βλ. καί σχετική Άλληλ. ΔΕΝ 2006 σελ. 1342 όπου αναφέρονται όλες οί περιπτώσεις περιορισμού του δικαιώματος καταγγελίας.

10. Νέα σχετικώς ρύθμιση άποτελεϊ ό θεσμός τής **Προσωρινής** άπασχολήσεως καί τών Έταιρειών Προσωρινής Άπασχόλησης (ΕΠΑ) (βλ. ΔΕΝ 2001 σελ. 1537, 2002 σελ. 500 καί Μελ. ΔΕΝ 2001 σελ. 1505 καί τροποποίηση ΔΕΝ 2007 σ. 576). Επίσης, τά ΄ιδιωτικά Γραφεία Συμβούλων Έργασίας (**ΙΓΣΕ**). Βλ. Μελ. ΔΕΝ 1998 σελ. 1393 (1397). Επίσης βλ. ΔΕΝ 1999 σελ. 1159, 2001 σελ. 128 καί 463, 2002 σελ. 502.

11. Τίσ **διατυπώσεις δημοσιότητας** πού πρέπει νά τηροϋν έργοδότες καί μισθωτοί (άναγγελία προσλήψεως κλπ.) βλ. στή Μελέτη **Νίκης Γεωργιάδου** - ΔΕΝ 2006, τεύχος 1474 σ. 737 έπ.

12. Για τήν άπασχόληση **συνταξιούχου** καί τίσ συνέπειες βλ. **Γ. Ψηλόν** ΔΕΝ 2007, τεύχος 1492 σ. 515 έπ.

II. Μικρή Έργατική Δικονομία

Υπό: Αντωνίου Ταμπάκη, Δικηγόρου

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ

Αί διαφορά μεταξύ εργοδοτῶν καί εργαζομένων, προερχόμενα ἐκ τῆς σχέσεως ἐξηρητημένης ἐργασίας, δικάζονται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν. Ἄρθρ. 663 κ.ἐ. ΚΠολΔ. Περί τῶν κριτηρίων τῆς ἐξηρητημένης ἐργασίας βλ. ΑΠ 458/07, Τμ. Β1, ΑΠ 33/07, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1022, ΑΠ 1689/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1031. Βλ. καί ἐνότητα ἀποφάσεων (Α.Π. 585/2006, 777/2006, 821/2006, 1021/2006, 1792/2006, 33/2007, 686/2007 καί Ἐφ. Κρήτης 205/2007) ΔΕΝ 2007, σ. 1495-1506. Ὁ ὅρος «ἐξηρητημένη ἐργασία» ἀποτελεῖ νομικὴν ἐννοίαν (Α.Π. 1855/2006, ΕΕργΔ 66 (2007), 1186).

Ὁ ὀρθός χαρακτηρισμός τῆς συμβάσεως ἐργασίας ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τό δικαστήριον. Ὁ χαρακτηρισμός τῆς συμβάσεως ἐκ μέρους τῶν συμβαλλομένων δέν δεσμεύει τό δικαστήριον (ΑΠ (πλήρης Ὀλομ.) 19/07, ΔΕΝ 63 (2007), 828, ΑΠ 473/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1111, ΑΠ 124/07, Τμ. Β1, ΑΠ 1855/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1186, ΑΠ 1021/06, Τμ. Β2, ΑΠ 1157/06, Τμ Β2, ΕΔΚΑ ΜΘ' (2007), 701).

Αἱ διατάξεις περί μικροδιαφορῶν (ἄρθρ. 466 ἕως 472 ΚΠολΔ) δέν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς (ἐργατικές) διαφοράς τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρ. 663 ΚΠολΔ. (Ἄρθρ. 666, παρ. 3 ΚΠολΔ). Ἐπίσης, ἐργατικαὶ διαφοραὶ τοῦ ἄρθρ. 663 ΚΠολΔ δέν δύνανται νά ὑπαχθοῦν εἰς διαιτησίαν. (Ἄρθρ. 867 ἐδ. 2 ΚΠολΔ).

Κατ' ἄρθρ. 82 ΚΙΝΔ (Ν. 3816/58), αἱ διαφοραὶ ἐκ συμβάσεως ναυτολογίσεως ἐκδικάζονται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν.

Ἡ ἐκδίκασις τῶν διαφορῶν ἐξ ἀπεργίας, κατ' ἄρθρ. 22 παρ. 4 καί 3 Ν. 1264/82 ὑπάγεται εἰς τό Μον. Πρωτοδικεῖον καί γίνεται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν, ἀπαγορευομένων τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων. Εἰδικῶς αἱ διαφοραὶ ἐξ ἀπεργίας ναυτικῶν ἐκδικάζονται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων. (Ἄρθρ. 1 παρ. 2 περ. β' καί ἄρθρ. 32 Ν. 1264/82).

Ἡ διαδικασία τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν ἐφαρμόζεται καί εἰς ἄλλας περιπτώσεις, διὰ μὴ ἐργατικὰς ἀξιώσεις, βάσει εἰδικῶν διατάξεων τοῦ ΚΠολΔ π.χ. διαφοραὶ ἐκ ζημιῶν αὐτοκινήτου καί συμβάσεως ἀσφαλίσεως, ἄρθρ. 681 Α ΚΠολΔ, ἐκδίκασις διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς παραβάσεως καί (ἀπειληθείσης) χρηματικῆς ποινῆς καί προσωποκρατήσεως, ἄρθρ. 947 παρ. 1 ΚΠολΔ (Ἐφ. Ἀθ. 97/2007, ἙλλΔνη 2007, 1470) ἢ εἰδικῶν νόμων π.χ. ἀπαι-

τήσεις εκ παραβάσεων άρθρ. 23 παρ. 3 Ν. 2472/97, περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, αξιώσεις περί άθεμίτου ανταγωνισμού, άφορώσαι εις την προστασίαν των Όλυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων, άρθρ. 16 Ν. 2947/01.

Διαφοραί μεταξύ ήσφαλισμένων και άσφαλιστικών Ταμείων ΝΠΙΔ (σωματείων) εκδικάζονται από τά πολιτικά δικαστήρια κατά την άνωτέρω διαδικασίαν των έργατικών διαφορών, άρθρ. 663 παρ. 5 ΚΠολΔ, ένω εάν αί διαφοραί δημιουργούνται μεταξύ των ήσφαλισμένων και άσφαλιστικών Ταμείων ΝΠΔΔ, άρμόδια είναι τά Τριμελή Διοικητικά Πρωτοδικεία, κατ' άρθρ. 7 Ν. 702/77 ΑΠ 464/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1324, ΑΠ 310/07, Τμ. Β2, Έφ. Άθ. 2453/04, ΕΔΚΑ ΜΖ' (2005), 221.

Η εκδίκασις τής ύποθέσεως από τό καθ' ύλην άρμόδιον δικαστήριον, κατά διαδικασίαν όμως διαφορετικήν από εκείνην την όποιαν όρίζει ό νόμος, δέν ιδρύει λόγον άναίρέσεως (ΑΠ (Όλομ.) 402/81, ΑΠ 136/07, Τμ. Β2).

Έπί έργασιακών διαφορών άποτιμητών εις χρήμα, άρμόδιον καθ' ύλην είναι τό Ειρηνοδικείον, έφ' όσον τό ποσόν του άντικειμένου δέν ύπερβαίνει τά 12.000 ευρώ. Άνω του ποσού αύτου άρμόδιον είναι τό Μονομελές Πρωτοδικείον, άδιακρίτως ποσού (ύπ' αριθ. 125804/03 Άπόφ. Υπ. Δικαιοσύνης, ΦΕΚ, τ. Β', 1072/1-8-2003).

Ειδικώς επί περιοδικών παροχών, ως επί μισθών ύπερημερίας, έν άμφισβητήσσει του κύρους τής έργασιακής συμβάσεως, ή όποία έν προκειμένω άποτελεί και την γενεσιουργόν αίτία τής αξιώσεως, ή καθ' ύλην άρμοδιότης κρίνεται, κατ' άρθρ. 11 παρ. 7, ΚΠολΔ, εκ του δεκαπλασίου της έτησίης προσόδου και όχι εκ του διά τής άγωγής αίτουμένου ποσού (ΑΠ (Όλομ.) 5/01, ΔΕΝ 2001, 1234, ΑΠ 847/02, ΕΕργΔ 2003, 218).

Έπί άντικειμένου μή άποτιμητού εις χρήμα (π.χ. παροχή πιστοποιητικού έργασίας), άρμόδιον καθ' ύλην είναι τό Μον. Πρωτοδικείον.

Κατά τόπον άρμόδιον δικαστήριον, κατ' άρθρ. 664 ΚΠολΔ, είναι τό δικαστήριον του τόπου παροχής τής έργασίας. Η δωσιδικία αύτή είναι συντρέχουσα. Παραλλήλως ισχύουν και ή γενική δωσιδικία τής κατοικίας του έναγομένου ή τής έδρας του νομικού προσώπου και τής καταρτίσεως τής δικαιοπραξίας. Ειδικώς περί ναυτεργατικών διαφορών, αί όποία προκύπτουν εις όλόκληρον την περιφέρειαν του νομού Άττικής, άρμόδιον κατά τόπον (και καθ' ύλην) είναι τό τμήμα ναυτικών διαφορών του Πρωτοδικείου Πειραιώς και κατ' έφεσιν τό ειδικόν τμήμα ναυτικών διαφορών του Έφετείου Πειραιώς (άρθρ. 51 παρ. 1, 2 και 6 Ν. 2172/93).

Δέν άποτελεί στοιχείον τής άγωγής (έπί επαγγελματών ύγειονομικού ένδιαφέροντος) τό ότι ό έναγων είναι κάτοχος βιβλιαρίου ύγείας (ΑΠ 1098/03, Τμ. Β1, ΔΕΝ 62 (2006), 421). Δέν άποτελεί στοιχείον τής άγωγής τό ότι ό έναγων κατέχει άδειαν έργασίας (ΑΠ 45/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 65

(2006), 925). 'Επί άγωγής βασιζομένης εις ειδικήν σ.σ.ε. (άρθρ. 8 Ν. 1876/90), δέν άποτελεϊ στοιχείον τής άγωγής τό ότι οι διάδικοι εϊναι μέλη τών συμβληθεισών όργανώσεων (ΑΠ 138/07, Τμ. Β2, ΑΠ 1558/04, ΔΕΝ 61 (2005), 682). Εϊδικώς περι σ.σ.ε. κηρυχθεισών γενικώς ύποχρεωτικών, Α.Π. 959/2007, ΔΕΝ 63 (2007), 1267.

Η άγωγή άκύρου άπολύσεως ύπόκειται εις τρίμηνον άποκλειστικήν προθεσίαν, άρθρ. 6 παρ. 1 Ν. 3198/55, ώς συνεπληρώθη δι' άρθρ. 19 Ν. 435/76, έρευνωμένην καί αύτεπαγγέλτως άπό τό δικαστήριον. Έν προκειμένω άρκεί καί άναγνωριστική άγωγή (έντός τής 3μήνου προθεσμίας), διά τής όποίας ζητείται ή άναγνώρισις τής άκρότητος τής καταγγελίας. Αύτή άποτελεϊ τήν βάση τής καταψηφιστικής άγωγής διά χρηματικής άξιώσεις, όποτε ή καταψηφιστική άγωγή, άσκουμένη έκτός τής άνω 3μήνου προθεσμίας, δέν εϊναι άπαράδεκτος (σχετ. Όλομ. ΑΠ 1388/85). ΑΠ 787/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1118. Έγκύρως παραιτείται ό μισθώτός άπό τής άκρότητος τής άπολύσεως, διότι πρόκειται περι σχετικής άκρότητος, τασσομένης ύπέρ αύτου. (ΑΠ 1900/05, ΕΕργΔ 66 (2007), 81, (ΑΠ 1462/07, ΔΕΝ 64 (2008), 17).

Η άγωγή περι άποζημιώσεως άπολύσεως ύπόκειται —κατ' άρθρ. 6 παρ. 2 Ν. 3198/55— εις 6μηνον άποσβεστικήν προθεσίαν, λαμβανομένην ύπ' όψιν καί αύτεπαγγέλτως άπό τό δικαστήριον (ΑΠ 44/06, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 65 (2006), 790). Η 6μηνος αύτή άποσβεστική προθεσμία ισχύει καί εις τήν περίπτωση άποχωρήσεως του έργαζομένου άπό τήν έργασίαν, μέ τήν συγκατάθεσιν του έργοδότη (ΑΠ 1448/06, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 66 (2007), 60 1).

Εις τήν διαδικασίαν τών έργατικών διαφορών, ένώπιον του Ειρηνοδικείου καί του Μον. Πρωτοδικείου, κατ' άρθρ. 665 παρ. 1 ΚΠολΔ, οι διάδικοι δύνανται νά παρίστανται άυτοπροσώπως ή μετά δικηγόρου ή νά εκπροσωπούνται άπό πληρεξούσιον δικηγόρον ή οι έργαζόμενοι άπό άλλον έργαζόμενον του αύτου έπαγγέλματος καί οι έργοδότη άπό ύπάλληλόν των. Κατά τήν παρ. 2 του ίδιου άρθρου, ή πληρεξουσιότης δύναται νά δοθ ή καί δι' ιδιωτικού έγγραφου ή μέ σημείωμα ύπό τήν έπιδοθεισαν άγωγήν ή ύπό τήν κλήσιν προς συζήτησιν αύτης.

Εις τήν διαδικασίαν τών έργατικών διαφορών, ένώπιον του Ειρηνοδικείου καί του Μον. Πρωτοδικείου, δέν εϊναι ύποχρεωτική ή κατάθεσις προτάσεων. Έάν όμως καταθεθούν προτάσεις, πρέπει νά καταθεθούν κατά τήν συζήτησιν τής άγωγής, εις τό άκροατήριον. Τρόπος προβολής ισχυρισμών, ένστάσεων καί άντενστάσεων. Καταχώρισις εις τά πρακτικά. (ΑΠ 2/05 (Τακτ. Όλομ.), ΔΕΝ 61 (2005), 1508, ΑΠ 1482/06, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 66 (2007), 871, ΑΠ 1524/05, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 65 (2006), 813, Α.Π. 1239/2007, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 66 (2007), 1361, Α.Π. 1164/2007, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ 66 (2007), 1347.

Έάν δέν έμφανισθ ή δέν έμφανισθ προσηκόντως ό διάδικος, δικάζεται

μέν έρήμεν, αλλά δέν δημιουργείται τεκμήριον όμολογίας εκ τής έρημοδικίας του, άφοϋ ή διαδικασία προβαίνει ως εάν ήσαν παρόντες οί διάδικοι (Άρθρ. 666 καί 672 ΚΠολΔ). Έξαιρέσεις ισχύει επί μή καταβολής δικαστικού ένσήμου, όπου ό μή καταβαλών αυτό διάδικος δικάζεται έρήμεν κανονικώς, μή εφαρμοζομένου του άρθρ. 672 ΚΠολΔ.

Η άσκησις άνταγωγής είναι δυνατή εις τό πρωτοβάθμιον δικαστήριον, είτε διά χωριστου δικογράφου, είτε προφορικώς κατά τήν συζήτησιν τής άγωγής, διά δηλώσεως καταχωρουμένης εις τά πρακτικά (Άρθρ. 666 παρ. 1, 268 παρ. 4 ΚΠολΔ, ως άντικατ. διά τής παρ. 4 άρθρ. 7 Ν. 3043/02).

Διά του άρθρ. 6 παρ. 17 Ν. 2479/97 (άντικατέστησε τό άρθρ. 71 ΕισΝ ΚΠολΔ), ώρίσθη ότι επί καταψηφιστικής εργατικής άγωγής δέν καταβάλλεται τέλος δικαστικού ένσήμου, διά τό μέχρι του ποσου τής εκάστοτε καθ' ύλην άρμοδιότητος του Ειρηνοδικείου (σήμερον 12.000 ευρώ) αίτημα τής άγωγής. Ειδική ρύθμισις ισχύει επί εργατικού άτυχήματος (ΑΠ 691/06, ΔΕΝ 62 (2006), 1374). Δέν υπόκειται εις δικαστικόν ένσημον ή άναγνωριστική άγωγή, ούτε ή άγωγή ή όποία έχει άντικείμενον μή έπιδεκτικόν χρηματικής άποτιμήσεως, π.χ. περί χορηγήσεως πιστοποιητικού έργασίας. Έάν ό ένάγων δέν κατέβαλε τό δικαστικόν ένσημον, δικάζεται έρήμεν. Δέν εφαρμόζεται τό άρθρ. 672 ΚΠολΔ, περί συζητήσεως τής άγωγής με τούς διαδίκους ώσει παρόντας. Ο ένάγων ό μή καταβαλών τό δικαστικόν ένσημον εις τόν πρώτον βαθμόν καί δικασθείς εκ του λόγου αυτού έρήμεν, δύναται νά άσκήση έφεσιν, διά μόνην τήν παράλειψιν του αυτήν. Εις τό Έφετεϊόν, ό καταβαλών τό δικαστικόν ένσημον ένάγων δικαιούται νά προβάλη όλους τούς πραγματικούς ισχυρισμούς, τούς όποίους ήδύνατο νά προτεϊνη καί πρωτοδικως, χωρίς νά δεσμεύεται από τούς περιορισμούς του άρθρ. 527 ΚΠολΔ (ΑΠ 1908/05, Τμ. Β1, ΈλλΔνη 47 (2006), 479). Έάν δέν καταβάλη ό ένάγων τό δικαστικόν ένσημον, δικασθί δέ έρήμεν καί ό έναγόμενος, δέν άπορρίπτεται ή άγωγή, αλλά ματαιούται ή δίκη, κατ' άρθρ. 260 ΚΠολΔ, διότι λογίζονται άπόντες άμφότεροι οί διάδικοι.

Γενικώς περί προσθέτου παρεμβάσεως προβλέπουν τά άρθρ. 80 καί 81 παρ. 1 ΚΠολΔ. Ειδικώς περί εργατικών διαφορών, τό άρθρ. 669 ΚΠολΔ προβλέπει τό δικαίωμα των έπαγγελματικών σωματείων εργαζομένων ή εργοδοτών, άνεγνωρισμένων ένώσεών των ή έπιμελητηρίων, νά άσκούν ύπέρ των μελών των ώρισμένα δικαιώματά των ή νά παρεμβαίνουν προσθέτως ύπέρ αυτών, εις τας όριζόμενας ύπό του άρθρου αυτού περιπτώσεις. Η πρόσθετος παρέμβασις δύναται νά άσκηθί καί διά προφορικής δηλώσεως του παρεμβαίνοντος, καταχωρουμένης εις τά πρακτικά (Άρθρ. 231 έδ. α', 666 παρ. 1 ΚΠολΔ). Ειδικήν ρύθμισιν άντιπροσωπεύσεως των εργαζομένων, ένώπιον Δικαστηρίων καί Αρχών, προβλέπει τό άρθρ. 13 παρ. 3 Ν. 3304/05, διά τήν διασφάλισιν τής τηρήσεως τής άρχής τής ίσης

μεταχειρίσεως, άνεξαρτήτως φυλετικής ή έθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, άναπηρίας, ηλικίας ή γενετησίου προσανατολισμού. Επίσης, ειδικήν περίπτωσηιν άντιπροσωπεύσεως καί παρεμβάσεως ύπέρ τών έργαζομένων, ένώπιον Δικαστηρίων καί Άρχών, προβλέπει τό άρθρ. 1 Ν. 3488/06, διά θέματα ισότητος τών φύλων εις τάς έργασιακάς σχέσεις.

Κατ' άρθρ. 671 παρ. 1, έδάφ. α' ΚΠολΔ, εις τήν διαδικασίαν τών εργατικών διαφορών τό δικαστήριον λαμβάνει ύπ' όψιν καί άποδεικτικά μέσα μή πληρούντα τούς όρους του νόμου. Η ευχέρεια αυτή του δικαστηρίου δέν φθάνει όμως μέχρι σημείου νά λαμβάνωνται ύπ' όψιν καί άνυπόστατα άποδεικτικά μέσα. Πρβλ. καί άρθρ. 270 παρ. 2 ΚΠολΔ (ώς άντικατ. διά του άρθρ. 12 Ν. 2915/01), διά τήν τακτικήν διαδικασίαν. Έφ' όσον λαμβάνονται ύπ' όψιν καί άποδεικτικά μέσα μή πληρούντα τούς όρους του νόμου, δέν ισχύει συμβατικός άποκλεισμός άποδεικτικών μέσων, π.χ. συμφωνία τών μερών ότι κάθε τροποποίησης της συμβάσεως θά άποδεικνύεται έγγραφως (ΑΠ 383/07, Τμ. Δ', ΝοΒ 55 (2007), 1647).

Κατ' άρθρ. 671 παρ. 1 ΚΠολΔ, εις τήν διαδικασίαν τών εργατικών διαφορών λαμβάνονται ύπ' όψιν ως άποδεικτικά μέσα καί ένορκοι βεβαιώσεις ένώπιον Ειρηνοδίκου ή Συμβολαιογράφου, μετά προηγουμένην κλήτευσιν του άντιδίκου πρό 24 ώρων, προθεσμίας ύπολογιζομένης φυσικώς. Εάν δέν έπεδόθη κλήσις ή ή έπιδοθείσα κλήσις διά τήν ένορκον βεβαίωσιν δέν περιέχη τά άπαιτούμενα στοιχεία ή δέν έπεδόθη νομοτύπως καί δέν παρέστη κατά τήν λήψιν της ό καθ' ού, ή ένορκος αυτή βεβαίωσις δέν είναι άπλως άκυρος, άλλ άνυπόστατον άποδεικτικόν μέσον, μή δυνάμενον νά ληφθ ή ύπ' όψιν ούτε ως άποδεικτικόν μέσον μή πληρούν τούς όρους του νόμου, ούτε πρός συναγωγήν δικαστικών τεκμηρίων. Αί έλλείψεις αυτά έξετάζονται καί αυτεπαγγέλτως από τό δικαστήριον, διότι άναφέρονται εις τήν νομιμότητα του άποδεικτικού μέσου. Εάν, παρά ταύτα, ληφθ ή ύπ' όψιν από τό δικαστήριον τοιοϋτον (άνυπόστατον) άποδεικτικόν μέσον, ιδρύεται ό εκ του άρθρ. 559, αριθ. 11, περίπτ. α' ΚΠολΔ λόγος άναρέσεως, διά λήψιν ύπ' όψιν άποδεικτικού μέσου μή έπιτρεπομένου από τόν νόμον (ΑΠ 1910/06, Τμ. Γ', ΑΠ 1611/06, Τμ. Β2, ΑΠ 993/06, Τμ. Δ', ΑΠ 186/05, Έφ. Κρήτης 205/2007, ΔΕΝ 63 (2007), 1506, ΑΠ 567/04, ΕΕργΔ 2005, 589).

Εις τήν διαδικασίαν τών εργατικών διαφορών (ως καί εις τάς λοιπάς ειδικάς διαδικασίας) δέν ισχύει περιορισμός του αριθμού τών ένόρκων βεβαιώσεων (ΑΠ 160/06, Τμ. Δ', ΈλλΔνη 47 (2006), 767, Έφ. Άθ. 2664/2007, ΔΕΝ 63 (2007), 1487. Πρβλ. καί άρθρον 270 § 2γ' ΚΠολΔ, τακτική διαδικασία). Επίσης, εις τήν ίδίαν διαδικασίαν, δέν εφαρμόζεται ό εκ του άρθρ. 393 παρ. 2 ΚΠολΔ (ως άντικατ. διά του άρθρ. 14 παρ. 5 Ν. 2915/01) άποκλει-

σμός του έμμάρτύρου μέσου αποδείξεως, κατά του περιεχομένου έγγραφου ώρισμένου ποσοῦ (ΑΠ 491/06, Τμ. Β2).

Κατά την λήψιν τῆς ἐνόρκου βεβαιώσεως δέν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ παράστασις δικηγόρου. Δέν ὑποβάλλονται ἐρωτήσεις τῶν διαδίκων πρὸς τόν ἐνόρκως βεβαιοῦντα μάρτυρα (ΑΠ 186/05, Τμ. Β1, ἙλλΔνη 47 (2006), 768, ΑΠ 703/76, ΕΕργΔ 35, 786). Αἱ ἐνορκὶ βεβαιώσεις δύνανται νά ληφθοῦν ἐνώπιον οἰουδήποτε Εἰρηνοδίκου καί ὄχι μόνον τοῦ Εἰρηνοδικείου εἰς τήν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου κατοικεῖ ὁ ἐνόρκως βεβαιῶν ἢ ἔχει τήν ἔδραν τό δικαστήριον τό ὁποῖον δικάζει τήν ὑπόθεσιν (ΑΠ 782/89, ΔΕΝ 46 (1990), 918).

Αἱ ἐνορκὶ βεβαιώσεις ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον ἀποδεικτικόν μέσον, διάφορον τῶν ἐγγράφων καί τῶν μαρτύρων, διὰ τοῦτο καί ἀπαιτεῖται νά τὰς μνημονεύη εἰδικῶς τό δικαστήριον, κατά τήν ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων. Ἐν παραλείψει, δημιουργεῖται λόγος ἀναιρέσεως ἐκ τοῦ ἀρθρ. 559, ἀριθ. 11 γ' ΚΠολΔ (ΑΠ 748/07, Τμ. Β1, ΑΠ 462/07, Τμ. Β1, ΝοΒ 55 (2007), 1650, ΑΠ 75/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 404, ΑΠ 1175/06, Τμ. Β2, ΕΕργ 66 (2007), 1006, ΑΠ 697/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 413). Ἐνορκὶ βεβαιώσεις προσαγόμεναι εἰς δίκην ἄλλην ἀπό ἐκείνην διά τήν ὁποίαν ἐγίναν, λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ὅπως κάθε ἄλλο ἀποδεικτικόν ἐγγραφοῦν, διὰ τήν συναγωγὴν ἐξ αὐτῶν δικαστικῶν τεκμηρίων, χωρίς ἀνάγκην εἰδικῆς μνείας τῶν εἰς τήν ἀπόφασιν. (Α.Π. 740/2007, Τμ. Β1, ΔΕΝ 63 (2007), 1271).

Ἐνορκος βεβαιώσις μάρτυρος κατά τοῦ ὁποίου ὑπεβλήθη μήνυσις ἐπὶ ψευδορκία, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, συνεκτιμωμένη καί μέ τὰς καταθέσεις τῶν λοιπῶν μαρτύρων (Ἐφ. Ἀθ. 2664/2007, ΔΕΝ 2007, 1487).

Περὶ ἐνόρκων βεβαιώσεων, βλ. **Π. Γιαννόπουλον**, Οἱ ἐνορκες βεβαιώσεις ὡς ἀποδεικτικὸ μέσο στήν πολιτικὴ δίκη, 2005. Δηλώσεις ἢ βεβαιώσεις τρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐγίναν διὰ νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς ὠρισμένην μεταξύ ἄλλων πολιτικὴν δίκην (ἔστω καί ἐάν ἐτηρήθη δι' αὐτάς ὁ τύπος τῶν ὑπευθύνων δηλώσεων τοῦ ἀρθρ. 8 Ν. 1599/86), δέν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν εἰς τήν διαδικασίαν ἐργατικῶν διαφορῶν, οὔτε πρὸς συναγωγὴν δικαστικῶν τεκμηρίων (ΑΠ (Ὀλομ.) 8/87, ΔΕΝ 43, 415, ΑΠ 173/07, Δίκη 38 (2007), 608, ΑΠ 631/04, Τμ. Β1, ἙλλΔνη 47 (2006), 106, Ἐφ. Ἀθ. 2664/2007, ΔΕΝ 63 (2007), 1487).

Δέν δύνανται νά ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς ὁ διάδικος, ὁ νόμιμος ἐκπρόσωπος νομικοῦ προσώπου ἢ μέλος τῆς διοικήσεως αὐτοῦ, ἀφοῦ δέν εἶναι τρίτος καί στερεῖται ἀντικειμενικότητος. Ἐάν, παρά ταῦτα, ἐξετασθῇ, ἡ μαρτυρία του ἀποτελεῖ ἀνυπόστατον ἀποδεικτικόν μέσον, λαμβανόμενον δέ τυχόν ὑπ' ὄψιν ἀπό τό δικαστήριον, δημιουργεῖ λόγον ἀναιρέσεως ἐκ τοῦ ἀρθρ. 559, ἀριθ. 11 ΚΠολΔ (ΑΠ (Ὀλομ.) 1328/77, ΝοΒ 1978, 1048, ΑΠ 745/07, Τμ. Β1, ΑΠ 1855/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1186, ΑΠ 1566/06, Τμ. Β2,

ΕΕργΔ 66 (2007), 877, ΑΠ 1386/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007) 305, ΑΠ 1021/2006, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1498, ΑΠ 227/06, Τμ. Β1, ΔΕΝ 62 (2006), 412, ΝοΒ 54 (2006), 1102, Μον. Πρωτ. Πατρών 64/2007, ΕΕργΔ 66 (2007), 292).

Κατ' άρθρον 670 ΚΠολΔ, ή συζήτησις εἰς τό ἀκροατήριον, ἐργατικῆς ἀγωγῆς, πρέπει —κατά τό δυνατόν— νά τελειωθῆ εἰς μίαν δικάσιμον. Διατηρεῖται πάντως ἡ δυνατότης νά διαταχθῆ ἀπό τό δικαστήριον, κατ' άρθρ. 254 ΚΠολΔ (ὡς ἀντικατ. δι' άρθρ. 9 Ν. 2915/01), ἐπανάληψις τῆς συζητήσεως εἰς τό ἀκροατήριον, διά τήν συμπλήρωσιν κενῶν ἢ ἐπεξηγήσιν ἀμφιβόλων σημειῶν (ΑΠ 1612/06, Τμ. Β2). Ἐπίσης, δύναται τό δικαστήριον νά διατάξῃ, κατ' άρθρ. 245 ΚΠολΔ, αὐτοπρόσωπον ἐμφάνισιν τῶν διαδίκων εἰς τό ἀκροατήριον, διά τήν διευκρίνισιν ἰσχυρισμῶν των.

Κατά τόν γενικόν κανόνα τοῦ άρθρ. 338 ΚΠολΔ, ὁ διάδικος φέρεῖ τό βάρος ἐπικλήσεως καί ἀποδείξεως τῶν πραγματικῶν γεγονότων, εἰς τά ὁποῖα στηρίζῃ τό αἴτημά του. Εἰδικῶς εἰς τήν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν, προκειμένου περὶ διαφορῶν προερχομένων ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος (ὑπό τὰς διαφόρους μορφάς της), ἐθεσπίσθη ἐξαίρεσις ὑπέρ τῶν ἐργαζομένων, συνιστώσα ἀντιστροφῆν τοῦ βάρους ἀποδείξεως. Προηγῆθη τό άρθρ. 14 Ν. 3304/05 καί ἠκολούθησε τό άρθρ. 17 Ν. 3488/06 (βλ. καί **Σταμ. Γιαννακούρου**, ΔΕΝ 63 (2007), 289, **Γ. Κρίππαν**, ΔΕΝ 62 (2006), 1524).

II. ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Περί ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας, γενικῶς, προβλέπουσιν τά άρθρ. 501 - 510 ΚΠολΔ. Εἰδικῶς περὶ ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας ἐπὶ ἐργατικῶν διαφορῶν, ἰσχύει τό άρθρ. 673 ΚΠολΔ (ὡς συνεπληρώθη διά τοῦ άρθρ. 9 παρ. 7 Ν. 2145/93), κατά τό ὁποῖον ἐπιτρέπεται (ἠτιολογημένη) ἀνακοπή ἐρημοδικίας, ἐάν ὁ δικασθεὶς ἐρήμην δέν ἐκκλητεύθῃ ἢ δέν ἐκκλητεύθῃ νομίμως ἢ ἐμπροθέσμως ἢ ἐάν συντρέχῃ λόγος ἀνωτέρας βίας. Εἰδικήν προθεσίαν ἀσκήσεως ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας (8ῆμερος) προβλέπει τό άρθρ. 681 Δ παρ. 5 ΚΠολΔ, ἐπὶ διαφορῶν ἀφορωσῶν εἰς προσβολάς ἀπὸ δημοσιεύματα ἢ ραδιοτηλεοπτικὰς ἐκπομπάς, αἱ ὁποῖαι καί δικάζονται κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν, συμφώνως πρὸς τήν παρ. 1 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω άρθρου.

III. ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ

Τά περὶ τριτανakoπῆς, γενικῶς, ὀρίζουσιν τά ἄρθρα 586 - 590 ΚΠολΔ. Δέν περιλαμβάνονται εἰς τόν ΚΠολΔ εἰδικαὶ διατάξεις περὶ τριτανakoπῆς, διά

τήν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν. Κατόπιν τούτου, ἐφαρμόζονται καί εἰς τήν διαδικασίαν αὐτήν, αἱ κοιναί ὡς ἄνω διατάξεις περί τριτακοπής.

IV. ΕΦΕΣΙΣ

Εἰδικῶς διά τὰς ἐφέσεις κατ' ἀποφάσεων ἐκδιδομένων ἐπί ναυτικῶν διαφορῶν, προερχομένων ἐκ τῆς παροχῆς ἐργασίας πληρώματος εἰς πλοῖον (ἐφαρμόζεται ἡ διαδικασία ἐργατικῶν διαφορῶν, ἀρθρ. 82 ΚΙΝΔ, Ν. 3816/58), ἀρμόδιον εἶναι καθ' ὕλην καί κατά τόπον τό εἰδικόν ναυτικόν τμήμα τοῦ Πρωτοδικείου καί τοῦ Ἐφετείου Πειραιῶς, συσταθέν διά τοῦ ἀρθρ. 51 παρ. 6 Ν. 2172/93. Ἐν προκειμένῳ, διά τὰς διαφοράς αὐτάς, ἡ δικαιοδοσία τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς, κατά τήν παρ. 2 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἀρθρ. 51, ἐκτείνεται εἰς ὀλόκληρον τόν νομόν Ἀττικῆς.

Εἰδικήν προθεσίαν ἀσκήσεως ἐφέσεως (15 ἡμερῶν) προβλέπει τό ἀρθρ. 681 Δ παρ. 5 ΚΠολΔ, ἐπί διαφορῶν ἀφορωσῶν εἰς προσβολάς ἐκ δημοσιευμάτων ἢ ραδιοτηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν, αἱ ὁποῖαι καί δικάζονται κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν, συμφώνως πρός τήν παρ. 1 τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἀρθροῦ. Ἡ προθεσμία ἐφέσεως ἐπί τῶν διαφορῶν ἐξ ἀπεργίας εἶναι 3μερος, ἀρθρ. 22 § 4 Ν. 1264/1982. Τό ἀρθρ. 16 § 2 Ν. 3674/2008 (προσθέτει § 3 εἰς τό ἀρθρ. 674 ΚΠολΔ) ρυθμίζει τὰ τῆς διαδικασίας τῆς ἐφέσεως, κατ' ἀποφάσεως περί νομιμότητος τῆς ἀπεργίας. Κατά τοῦ προσθέτως παρεμβάντος εἰς τήν πρωτόδικον δίκην, δέν ἀπαιτεῖται νά ἀπευθύνεται ἡ ἐφεσις, διότι δέν εἶναι κύριος διάδικος. Πρέπει ὅμως ἀπαραιτήτως νά καλῆται, ὥστε νά δύναται νά ἀσκήσῃ τὰ δικαιώματά του (Ἐφ. Ἀθ. 3308/2006, ἙλλΔνη 48 (2007), 1496).

Ἐκ τῶν ἀρθρ. 520 παρ. 1 καί 118 παρ. 4 ΚΠολΔ προκύπτει ὅτι οἱ λόγοι ἐφέσεως πρέπει νά εἶναι σαφεῖς καί ὠρισμένοι. Ἡ ἀοριστία τοῦ ἐφετηρίου δέν δύναται νά συμπληρωθῇ διά τῶν προτάσεων ἢ διά παραπομπῆς εἰς ἄλλα διαδικαστικά ἢ ἀποδεικτικά ἐγγράφα (ΑΠ 1540/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 810, Ἐφ. Ἰωαν. 448/06, ΝοΒ 55 (2007), 1612). Διά τό ὠρισμένον τοῦ λόγου ἐφέσεως περί κακῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἀποδείξεων, ἀρκεῖ νά προβάλλεται διά τοῦ ἐφετηρίου, ὅτι συνεπεία τοῦ προβαλλομένου μέ τόν λόγον αὐτόν ἐφέσεως περί τήν ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις ἤχθη εἰς ἐσφαλμένον πόρισμα καί διατακτικόν (ΑΠ 411/07, Τμ. Α1, ΝοΒ 55 (2007), 1648, ΑΠ 1855/2006, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1186).

«Πράγματα» κατά τήν ἔννοιαν τοῦ λόγου ἀναίρεσεως ἀρθρ. 559, ἀριθ. 8 ΚΠολΔ, εἶναι οἱ πραγματικοί ἰσχυρισμοί, οἱ ὁποῖοι, παραδεκτῶς προτεινόμενοι, στηρίζουν κατά τόν νόμον αὐτοτελῆ αἰτήσιν ἢ ἀνταίτησιν τῶν διαδίκων (ἀγωγήν, ἐνστασιν, ἀνακοπήν, ἐνδίκον μέσον). Ἐπομένως, πράγμα-

τα, κατά τήν προαναφερθείσαν έννοιαν, εἶναι καί οἱ λόγοι ἐφέσεως, οἱ ὁποῖοι περιέχουν παράπονα κατά τῆς πρωτοβαθμίου κρίσεως (ΑΠ (Όλομ.) 11/96, ΑΠ 1419/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 468, ΑΠ 1848/06, Τμ. Β2, ΑΠ 1901/05, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 65 (2006), 674).

Οἱ πρόσθετοι λόγοι ἐφέσεως, εἰς τήν ἐργατικήν διαδικασίαν, δύνανται — κατ' ἄρθρ. 674 παρ. 1 ΚΠολΔ— νά ἀσκηθοῦν καί διά τῶν προτάσεων, εἶναι ὅμως ἀπαραίτητον νά ἀναφέρωνται εἰς τά ἐκκληθέντα κεφάλαια τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἢ εἰς τά ἀναγκαίως μετά τούτων συνεχόμενα. Ἐν περιπτώσει ἀναιρέσεως ἐφετειακῆς ἀποφάσεως εἰς τό σύνολόν τῆς, εἶναι ἐπιτρεπτή ἡ ἀπό τόν ἐκκαλοῦντα ἄσκησις προσθέτων λόγων ἐφέσεως, τό πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς παραπομπῆς, ὑπό τούς ὅρους καί προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρ. 520 παρ. 2 ΚΠολΔ (ΑΠ (Τακτ. Όλομ.) 27/07, ΔΕΝ 63 (2007), 1274).

Ἐπίσης, ἡ ἀντέφεσις, εἰς τήν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν — κατ' ἄρθρ. 674 παρ. 1 ΚΠολΔ— δύναται νά ἀσκηθῆ καί διά τῶν προτάσεων. Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἄρθρ. 523 παρ. 1 ΚΠολΔ καί ἡ ἀντέφεσις πρέπει νά ἀναφέρεται εἰς τά ἐκκληθέντα καί ἀναγκαίως συνεχόμενα μέ αὐτά κεφάλαια τῆς ἀποφάσεως, ἄλλως ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτος καί αὐτεπαγγέλτως ἀπό τό δικαστήριον, συμφῶνως πρὸς τό ἄρθρ. 532 ΚΠολΔ. Τό κεφάλαιον τῆς ἀποφάσεως περί ἀποζημιώσεως, λόγω ἀδικοπραξίας, δέν συνέχεται ἀναγκαίως μέ τό κεφάλαιον περί χρηματικῆς ἱκανοποιήσεως, λόγω ἠθικῆς βλάβης (ΑΠ 139/07, Τμ. Β2).

Ἡ παραίτησις ἀπό τοῦ δικογράφου ἢ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀγωγῆς δύναται νά γίνῃ καί κατά τό στάδιον τῆς κατ' ἔφεσιν δίκης καί πρῖν ἀκόμη κριθῆ ἡ βασιμότης τῆς ἀσκηθείσης ἐφέσεως καί ἐξαφανισθῆ ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις. Ἡ παραίτησις αὐτή ἐπάγεται τήν κατάργησιν τῆς δίκης καί τῶν δύο βαθμῶν δικαιοδοσίας, ἐφ' ὅσον γίνῃ ἄνευ ἀντιρρήσεως τοῦ ἐφεσιβλήτου, καθῶς καί ὅταν αὐτός ἀντιλέγῃ μέν, ἀλλά δέν δικαιολογῆ ἔννομον συμφέρον πρὸς περάτωσιν τῆς δίκης, διά τῆς ἐκδόσεως ὀριστικῆς ἀποφάσεως. Ἡ κατά πιθανολόγησιν κρίσις τοῦ δικαστηρίου, διά τήν ὑπαρξιν ἢ μή τοιοῦτου ἐννόμου συμφέροντος τοῦ ἀντιλέγοντος, εἶναι ἀναιρετικῶς ἀνελεγκτος (ΑΠ 929/06, Τμ. Β2, ΝοΒ 55 (2007), 2129, ΑΠ 1922/05, Τμ. Ζ', ἙλλΔνη 47 (2006), 739, ΑΠ 69/96).

Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ παράστασις δικηγόρου εἰς τό Ἐφετεῖον, ὡς καί εἰς τό Πολυμελές Πρωτοδικεῖον, δικάζον ὡς Ἐφετεῖον, ἐπί ἐφέσεως κατ' ἀποφάσεως Εἰρηνοδικείου (Ἄρθρ. 94, 665 παρ. 1 ΚΠολΔ). Ἡ πληρεξουσιότης δύναται νά δοθῆ εἰς τόν δικηγόρον καί δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου ἢ μέ σημείωμα ὑπό τό δικόγραφον τῆς ἐπιδοθείσης ἀγωγῆς ἢ ὑπό τήν κλῆσιν συζητήσεως, κατ' ἄρθρ. 3 παρ. 7 Ν. 1649/86, ἄρθρ. 665 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ κατάθεσις προτάσεων εἰς τό Ἐφετεῖον ἢ εἰς τό Πο-

λυμελές Πρωτοδικεϊον, δικάζον κατ' έφεσιν (άρθρ. 591 παρ. 1 ΚΠολΔ, ως άντικατ. δι' άρθρ. 19 Ν. 2915/01, Έφ. Αθ. 7432/02, ΈλλΔνη 45 (2004), 902).

Κατ' άρθρ. 674 παρ. 2 ΚΠολΔ, άρθρ. 3 παρ. 2 Ν. 2298/95, έν περιπτώσει έρημοδικίας του έκκαλουντος, ή έφεσις άπορρίπτεται. Η άπόρριψις τής έφέσεως εις τήν περίπτωσηιν αύτήν γίνεται —κατά πλάσμα του νόμου— κατ' ουσίαν και όχι κατά τύπους (ΑΠ 1405/2005, Τμ. Β1, ΈλλΔνη 47 (2006), 98, Έφ. Αθ. 3116/2006, ΈλλΔνη 48 (2007), 1477). Επί έρημοδικίας του έφεσιβλήτου, ή διαδικασία προχωρεί ως νά ήτο παρών και αύτός (Άρθρ. 524 παρ. 4, 674 παρ. 2 ΚΠολΔ. Έφ. Αθ. 3212/04, ΈλλΔνη 46 (2005), 558). Έν προκειμένω είναι άπαραίτητος όμως ή προσαγωγή, παρά του έκκαλουντος, των πρωτοδικων προτάσεων του έφεσιβλήτου, ώστε νά έχη τό Έφετεϊον όλα τά άπαραίτητα στοιχεία διά τήν έκδικασιν τής υποθέσεως (Έφ. Αθ. 4804/2006, ΈλλΔνη 48 (2007), 1510).

Επιτρέπεται παράστασις δικηγόρου διά δηλώσεως του άρθρ. 242 παρ. 2 ΚΠολΔ, κατ' έφεσιν, μόνον όταν ή προφορική συζήτησις τής υποθέσεως δέν είναι υποχρεωτική. Εις τήν κατ' έφεσιν δίκην, ή προφορική συζήτησις τής υποθέσεως είναι υποχρεωτική εις τήν περίπτωσηιν άσκήσεως έφέσεως από διάδικον, ό όποιος έδικάσθη πρωτοδικως ως νά ήτο παρών (άρθρ. 672 ΚΠολΔ), όποτε ό έκκαλών δικαιούται νά προβάλη κατ' έφεσιν όλους τους ισχυρισμούς τούς όποιους ήδύνατο νά προτείνη πρωτοδικως (Άρθρ. 528 ΚΠολΔ, ως άντικατ. διά του άρθρ. 16 παρ. 4 Ν. 2915/01. Έφ. Αθ. 4249/04, ΈλλΔνη 46 (2005), 526, Έφ. Αθ. 1710/05, ΈλλΔνη 47 (2006), 231, άρθρ. 524 παρ. 1 ΚΠολΔ). Εις τήν περίπτωσηιν αύτήν είναι υποχρεωτική ή προφορική συζήτησις και δέν είναι δυνατή ή παράστασις του δικηγόρου διά δηλώσεως. Επίσης, ό ενάγων ό μή καταβαλών τό δικαστικόν ένσημον εις τόν πρώτον βαθμόν και δικασθείς εκ του λόγου τούτου έρήμην (δέν εφαρμόζεται τό άρθρ. 672 ΚΠολΔ, περί συζητήσεως τής άγωγής μέ τούς διαδίκους ωςεί παρόντας), δύναται νά άσκήση έφεσιν, διά μόνην τήν παράλειψιν του αύτήν. Έφ' όσον καταβληθ ή εις τό Έφετεϊον τό δικαστικόν ένσημον, ό ενάγων - έκκαλών δικαιούται νά προβάλη —ή συζήτησις είναι προφορική— όλους τούς ισχυρισμούς τούς όποιους ήδύνατο νά προτείνη και πρωτοδικως, χωρίς νά δεσμεύεται από τούς περιορισμούς του άρθρ. 527 ΚΠολΔ (ΑΠ 1107/05, Τμ. Δ', ΝοΒ 54 (2006), 194, ΑΠ 1908/05, Τμ. Β1, ΈλλΔνη 47 (2006), 479). Εις τήν περίπτωσηιν αύτήν δέν είναι δυνατή ή παράστασις του δικηγόρου διά δηλώσεως. Εάν οι δικηγόροι των διαδίκων παρέστησαν διά δηλώσεως, καιτοι έπρόκειτο περί υποχρεωτικής προφορικής συζητήσεως, ματαιούται ή συζήτησις τής υποθέσεως, κατ' άρθρ. 260 παρ. 1 ΚΠολΔ, (Έφ. Αθ. 5838/05, ΈλλΔνη 47 (2006), 904).

Είναι άπαραδέκτος ή πρόσθετος παρέμβασις συνδικαλιστικής όργανώ-

σεως υπέρ του εργαζομένου εις τό Έφετεϊον, λόγω μή τηρήσεως προδικασίας, ήτοι άνευ καταθέσεως και επίδοσεως χωριστου δικογράφου. Τό άρθρ. 111 παρ. 1 ΚΠολΔ, κατά κανόνα, απαιτεί τηρησιν της προδικασίας, γενικώς διά τας υποθέσεις. Τά άρθρ. 231 και 666 παρ. 1 ΚΠολΔ δέν εφαρμόζονται εις τό Έφετεϊον, κατά τήν διαδικασίαν εργατικων διαφορων.

Εφαρμόζεται υποχρεωτικώς και εις τήν ειδικήν αυτήν διαδικασίαν, ή γενική διάταξις περί προσθέτου παρεμβάσεως, του άρθρ. 81 παρ. 1 ΚΠολΔ, ή οποία απαιτεί κατάθεσιν δικογράφου και επίδοσιν του εις τούς διαδίκους (Άρθρ. 674 παρ. 2 ΚΠολΔ. Έφ. Άθ. 5884/2007, ΔΕΝ 63 (2007), 1353, Έφ. Άθ. 137/07, ΝοΒ 55 (2007), 1850).

Περί του τρόπου επαναφορας ισχυρισμων προταθέντων εις προηγουμένην συζητήσιν, εις τό αυτό ή ανώτερον δικαστήριον, προβλέπει τό άρθρ. 240 ΚΠολΔ. Η διάταξις αυτή αναφέρει μέν μόνον τούς ισχυρισμούς, ισχύει όμως και διά τά αποδεικτικά μέσα, διά τήν ταυτότητα του νομικου λόγου. Άπλή αναφορά εις τας προτάσεις προηγουμένων συζητήσεων δέν αρκεί και δέν είναι νόμιμος. Έπομένως συρραφή και ένσωμάτωσις ολοκλήρου του κειμένου των προτάσεων, των υποβληθεισων εις τόν πρώτον βαθμόν, εις τας προτάσεις ένωπιον του Έφετεϊου, άνευ ειδικής μνείας εις τας τελευταίας, των επαναφερομένων ισχυρισμων (ή αποδεικτικων μέσων), άνευ συντόμου περιλήψεως και αναφορας εις τας σελίδας των πρώτων, αι οποια τας περιέχουν, δέν συνιστούν νόμιμον τρόπον επαναφορας των ισχυρισμων και αποδεικτικων μέσων (Όλομ. ΑΠ 9/00). Εάν, παρά ταυτα, ληθθούν υπ' όψιν οι ισχυρισμοί αυτοί (και τά αποδεικτικά μέσα), μή νομίμως —κατά τά ανωτέρω— προτεινόμενοι, δημιουργείται λόγος αναιρέσεως, κατ' άρθρ. 559, αριθ. 8 ΚΠολΔ, αλλά και εκ του αριθμου 11 του ιδιου άρθρου. Εάν οι πρωτόδικοι ισχυρισμοί επανυποβληθούν, συμφώνως προς τό ανωτέρω άρθρ. 240 ΚΠολΔ., δύνανται να θεωρηθούν και ως πρόσθετοι λόγοι εφέσεως (ΑΠ 18/07, Τμ. Β1, ΑΠ 1789/06, Τμ. Α'1, ΑΠ 1717/06, Τμ. Γ' (μέ μειοψ. και παρατηρ. **Σταμ. Γρύλλη**, ΝοΒ 54 (2006), 1753). Διά τήν επαναφοράν των ισχυρισμων του εκκαλούντος, αρκεί ή διατύπωσις ειδικων λόγων εφέσεως και δέν απαιτείται προσθέτως και επαναφορά από τόν εκκαλούντα και διά των προτάσεων (ΑΠ 261/07, Τμ. Γ', ΝοΒ 55 (2007), 1369).

Επανάληψις συζητήσεως (άρθρ. 254 ΚΠολΔ) δύναται να γίνη και εις τό Έφετεϊον (Άρθρ. 524 παρ. 1 ΚΠολΔ ΑΠ 338/07, Τμ. Γ', ΝοΒ 55 (2007), 1644, ΑΠ 1159/07, Τμ. Β1, ΔΕΝ 63 (2007), 1272).

Τό Έφετεϊον δικαιούται (άρθρ. 522, 532, 533 και 535 παρ. 1 ΚΠολΔ) μετά τήν τυπικήν παραδοχήν της εφέσεως, να διατάξη και εξέτασιν των διαδίκων, χωρίς προηγουμένως να εξαφανίση τήν εκκαλουμένην απόφασιν (ΑΠ 477/07, Τμ. Β2, ΝοΒ55 (2007), 1651, ΑΠ 1159/07, Τμ. Β1, ΔΕΝ 63 (2007), 1272).

Έκ τῆς βιβλιογραφίας περὶ ἐφέσεως, βλ. καὶ **Σαμ. Σαμουήλ**, Ἡ Ἔφεση, κατὰ τὸν Κώδικα ΠολΔ, Ε΄ ἐκδόσις, 2003.

V. ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ

Οἱ λόγοι ἀναίρεσεως κατ' ἀποφάσεων Μον. Πρωτοδικείων καὶ Ἐφετείων προβλέπονται εἰς τὸ ἄρθρ. 559 ΚΠολΔ. Οἱ λόγοι ἀναίρεσεως κατ' ἀποφάσεων Εἰρηνοδικείων καὶ Πολυμελῶν Πρωτοδικείων, δικαζόντων κατ' ἐφεσιν, προβλέπονται εἰς τὸ ἄρθρ. 560 ΚΠολΔ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν λόγων ἀναίρεσεως εἶναι ὠρισμένος καὶ ἡ ἀπαρίθμησις περιοριστική. Ὁ περιορισμὸς τῶν λόγων ἀναίρεσεως κατ' ἀποφάσεων Εἰρηνοδικείων καὶ Πολυμ. Πρωτοδικείων δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα οὔτε καὶ εἰς τὰς διεθνεῖς συμβάσεις (ΑΠ (Ὅλομ.) 45/87, ΑΠ 1104/07, Τμ. Α2, ἙλλΔνη 48 (2007), 1028, ΑΠ 797/2007, Δίκη 38 (2007), 983, ΑΠ 544/07, Τμ. Β1).

Ἡ ἄοριστία τῶν λόγων ἀναίρεσεως δὲν θεραπεύεται διὰ παραπομπῆς εἰς τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν ἢ εἰς ἄλλα διαδικαστικά ἐγγράφα (ΑΠ (Ὅλομ.) 27/98, ΑΠ 73/07, Τμ. Β2, ΑΠ 45/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 65 (2006), 926).

Κατὰ κανόνα, βάσει τοῦ ἄρθρ. 562, παρ. 2 ΚΠολΔ, ὁ ἰσχυρισμὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασιζέται ὁ λόγος ἀναίρεσεως πρέπει νά εἶχε προταθῆ εἰς τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας. Σχετική μνεία πρέπει νά γίνεταί εἰς τὸ ἀναιρετήριο. Ἡ διάταξις αὐτῆ ἀφορᾷ εἰς «ἰσχυρισμούς» καὶ ὄχι εἰς νομικούς κανόνας (ΑΠ (Ὅλομ.) 43/90, ΑΠ 227/06, Τμ. Β1, ΝοΒ 54 (2006), 1102).

Λόγοι ἀναίρεσεως ἀντιφάσκοντες μεταξύ των, ἀπορρίπτονται ὡς ἀπαράδεκτοι (ΑΠ 79/06, Τμ. Γ΄, ΝοΒ 54 (2006), 866, ΑΠ 579/2007, ΝοΒ 55 (2007), 1871).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 559, ἀριθ. 12 ΚΠολΔ, ἰδρύεται λόγος ἀναίρεσεως ἐάν τὸ δικαστήριον παρεβίασε τοὺς ὁρισμούς τοῦ νόμου, σχετικῶς μέ τὴν δύναμιν τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων. Ὁ λόγος αὐτός ἀναίρεσεως δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν διαδικασίαν ἐργατικῶν διαφορῶν, ὡς ἀσυμβίβαστος πρὸς αὐτὴν, διότι ἰσχύει εἰς τὴν ἐν λόγω διαδικασίαν (ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς εἰδικὰς διαδικασίας) τὸ σύστημα τῆς ἐλευθέρως ἐκτιμῆσεως τῶν ἀποδείξεων, κατὰ τὸ ὁποῖον λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὸ δικαστήριον καὶ ἀποδεικτικά μέσα μὴ πληροῦντα τοὺς ὅρους τοῦ νόμου (ἄρθρ. 671 παρ. 1 ΚΠολΔ), τὰ ὁποῖα ἐκτιμᾷ ἐλευθέρως, χωρὶς νά ὑποχρεοῦται νά τηρήσῃ τοὺς κανόνας τοῦ νόμου, ὡς πρὸς τὴν ἀποδεικτικὴν των δύναμιν, μέ ἐξαιρέσιν τὴν ὁμολογίαν καὶ τὰ δημόσια ἐγγράφα, τὰ ὁποῖα, ἐκ τοῦ νόμου, ἀποτελοῦν πλήρη ἀπόδειξιν (ΑΠ 473/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1111, ΑΠ 961/2007, Δίκη 38 (2007), 1128, ΑΠ 585/2007, Δίκη 38 (2007), 983, ΑΠ 703/2007, Δίκη 38 (2007), 981, ΑΠ 1062/2007 (Μισθωτ.), Δίκη 38 (2007), 1128, ΑΠ 136/07, Τμ. Β2, ΑΠ 1514/06, ΕΕργΔ 66 (2007), 676, ΑΠ 491/2006, ΑΠ

2054/2006. Βλ. και **N. Παϊσίδου**, ἀφιέρωμα στὴν Πελαγία Γέσιου - Φαλτσῆ, Τόμος II, 2007, σελ. 1033 κ.έ., **A. Ταμπάκην**, ΔΕΝ 63 (2007), 1380).

Ἐπιδικασίς πλέον τοῦ αἰτηθέντος (ἄρθρ. 559, ἀριθ. 9ΚΠολΔ) ὑπάρχει καί ὅταν, παρά τόν γενόμενον περιορισμόν τοῦ καταψηφιστικοῦ αἰτήματος τῆς ἀγωγῆς εἰς ἀναγνωριστικόν, δέχεται ἡ ἀπόφασις ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ἀγωγὴν, ὡς ἐάν ἦτο εἰς τό σύνολόν της καταψηφιστική (ΑΠ 778/06, Τμ. Β1, ΔΕΝ 63 (2007), 1215, ΑΠ 1556/04, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 65 (2006), 485, ΑΠ 352/07, Τμ. Γ', ΝοΒ 55 (2007), 1644). Ἐγγραφα, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐκ τοῦ ἄρθρου 559, ἀριθ. 20ΚΠολΔ λόγου ἀναιρέσεως (παραμόρφωσις περιεχομένου ἐγγράφου), εἶναι τὰ κατὰ τὰ ἄρθρ. 339 καί 432-465 ἰδίου Κώδικος ἀποδεικτικά ἐγγραφα. Δέν ἀποτελοῦν ἐγγραφα τὰ διαδικαστικά ἐγγραφα τῆς σχετικῆς δίκης, ὡς ἡ ἐνδίκος ἀγωγή, τὰ πρακτικά συνεδριάσεως, εἰσηγητικές ἐκθέσεις, ἐνορκιοὶ βεβαιώσεις περιέχουσαι καταθέσεις μαρτύρων, γνωμοδοτήσεις πραγματογνωμόνων ἢ προσώπων ἐχόντων εἰδικὰς γνώσεις. Ἐπίσης, δέν ἀποτελοῦν ἐγγραφα, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν καί ἐπομένως δέν ἐπιδέχονται παραμόρφωσιν, αἰ σ.σ.ε., κατὰ τό κανονιστικόν των μέρος, καθὼς καί αἰ κατ' ἐξουσιοδότησιν νόμου ἐκδοθεῖσαι ὑπουργικαὶ ἀποφάσεις, ὡς ἀποτελοῦσαι κανόνας δικαίου (ΑΠ 703/2007, Δίκη 38 (2007), 983, ΑΠ 590/2007, Δίκη 38 (2007), 983, ΑΠ 796/2006, Τμ. Γ', ΝοΒ 54 (2006), 1282, ΑΠ 603/2003, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 63 (2004), 1223). Σύντομον ἐπισκόπησιν τῶν λόγων ἀναιρέσεως, βλ. εἰς **A. Ταμπάκην**, Ἐργατικὴ Δικονομία, 2007, σελ. 92 - 125.

Περὶ τῆς προθεσμίας ἀναιρέσεως προβλέπει τό ἄρθρ. 564ΚΠολΔ. Ἐάν ὁ ἀναιρεσιῶν διαμένη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ προθεσμία τῆς ἀναιρέσεως εἶναι 30 ἡμερῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀναιρεσιβαλλομένης ἀποφάσεως. Εἰδικῶς ἐπὶ διαφορῶν ἀφορωσῶν εἰς προσβολὰς ἐκ δημοσιευμάτων ἢ ραδιοτηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν (ἐκδικάζονται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν), ἡ προθεσμία ἀναιρέσεως εἶναι 15 ἡμερῶν διὰ τόν διαμένοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα καί 30 ἡμερῶν διὰ τόν διαμένοντα εἰς τό ἐξωτερικόν ἢ τόν ἀγνώστου διαμονῆς (Ἄρθρ. 681 Δ παρ. 5ΚΠολΔ).

Τό ἄρθρ. 569ΚΠολΔ ὀρίζει τὰ τῶν προσθέτων λόγων ἀναιρέσεως. Τάσεται 30θήμερος προθεσμία ἀσκήσεως αὐτῶν, πρό τῆς συζητήσεως τῆς ἀναιρέσεως. Κατὰ τὴν νομολογίαν, ὡς ἡμέρα συζητήσεως ἐν προκειμένῳ νοεῖται ἡ κατὰ τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρ. 568ΚΠολΔ, ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὀρισθεῖσα (ἀρχικὴ δικάσιμος) καί ὄχι ἡ μεταγενεστέρως μετ' ἀναβολήν, ματαίωσιν ἢ κήρυξιν ἀπαρδέκτου τῆς συζητήσεως προσδιορισθεῖσα. Ἡ τήρησις, κατ' αὐτόν τόν τρόπον, τῆς προθεσμίας αὐτῆς ἐλέγχεται καί αὐτεπαγγέλτως ἀπὸ τόν Ἄρειον Πάγον (ΑΠ (Ὁλομ.) 143 καί 654/84, ΕΕργΔ 43, 654, ΑΠ 554/2007, ΝοΒ 55 (2007), 1869, ΑΠ 65/06, Τμ. Γ', ΝοΒ 54 (2006), 1071, ΑΠ 1419/06, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 468). Πρόσθετοι λό-

γοί αναίρεσεως, άρθρ. 569 § 2 ΚΠολΔ. Προϋποθέσεις άσκήσεως αútων (ΑΠ 1538/2006, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 66 (2007), 1084).

Η αναίρεσις δέν άπαιτείται νά άπευθύνεται κατά του προσθέτως παρεμβάντος, εις τήν δίκην κατά τήν όποίαν έξεδόθη ή αναίρεσιβαλλομένη άπόφασις, διότι αútός δέν είναι κύριος διάδικος, πρέπει όμως νά καλείται εις τήν συζητήσιν τής αναίρεσεως, ώστε νά ενημερώνεται διά τήν έξέλιξιν τής δίκης και νά άσκη ή δικαιώματά του. Εάν δέν κληθ ή, παραβιάζεται ή άρχή τής έκατέρωθεν άκροάσεως και δημιουργείται άπαράδεκτον τής συζητήσεως, έλλείψει προδικασίας, έλλειψις ή όποία έξετάζεται και άυτεπαγγέλτως άπό τό δικαστήριον (ΑΠ 408/04, Τμ. Δ', ΝοΒ 53 (2005), 670, ΑΠ 372, 422 - 424, 426/07, Τμ. Β2, ΝοΒ 55 (2007), 1646).

Παραδεκτώς άσκείται τό πρϊωτον ένώπιον του Άρειου Πάγου πρόσθετος παρέμβασις, εις τήν διαδικασίαν τών έργατικϊν διαφορών δυνάμει του άρθρ. 9 παρ. 1 Ν. 3189/03, διά του όποίου προσετέθη άρθρον 675 Α εις τόν ΚΠολΔ, όρίζον ότι τό άρθρ. 669 ΚΠολΔ εφαρμόζεται και εις τήν αναίρεσιν (ΑΠ (Όλομ.) 25/04, ΝοΒ 53 (2005), 76, ΕΕργΔ 63 (2004), 984, ΑΠ (Όλομ.) 36/05, ΈλλΔνη 46 (2005), 1038, ΑΠ 1534/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 666, ΑΠ 1478/06, ΕΕργΔ 66 (2007), 538, ΑΠ 1311/06, Τμ. Β1).

Δικαιοϋται νά άσκήση αναίρεσιν και ό νικήσας διάδικος, έφ' όσον έχει έννομον συμφέρον. Άρθρ. 68, 73 και 556 παρ. 1, 2 ΚΠολΔ. Η βλάβη του έξαρτάται άπό τήν κρίσιν ότι ή άπόφασις αναπτύσσει δυσμενείς δι' αútόν συνεπείας. Αι αιτιολογίαι τής άποφάσεως είναι βλαπτικά, μόνον εάν έντεϋθεν δημιουργείται δεδικασμένον εις βάρος του εις άλλην δίκην και όχι άπό ζητήματα τά όποια, χωρίς ανάγκην, εκρίθησαν πλεοναστικϊς και δέν παράγουν δεδικασμένον (ΑΠ 463/07, Τμ. Β1, ΝοΒ 55 (2007), 1650).

Κατά τό άρθρ. 12 Ν. 2298/95, ως αι παρ. 1 και 2 άντικατ., άντιστοιχϊως διά τών άρθρ. 28 παρ. 3 Ν. 2579/98 (ή παρ. 1) και 42 Ν. 2721/99 (ή παρ. 2), ή αναίρεσις του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ του όποίου ή δικαστική εκπροσώπησις διεξάγεται άπό τό ΝΣΚ, ένώπιον του ΣΕ, του ΑΠ ή του Έλεγκτ. Συνεδρίου, είναι άπαράδεκτος, εάν τό άρμόδιον τμήμα του Νομικϊου Συμβουλίου του Κράτους, έντός 3 μηνϊων άπό τής άσκήσεϊς της, δέν άποφαίνεται, ήτιολογημένως, (διά καταθέσεως εις τήν γραμματείαν του δικαστηρίου έγγραφου θετικϊς γνώμης) διά τό παραδεκτόν της και διά τό παραδεκτόν και βάσιμον τουλάχιστον ενός άπό τούς λόγους τής αναίρεσεως, λαμβάνοντας πάντα ύπ' όψιν και τήν νομολογίαν του οικείου δικαστηρίου (ΑΠ 1498/07, Τμ. Β2, ΔΕΝ 63 (2007), 1340, ΑΠ 495/07, Τμ. Γ', ΝοΒ 55 (2007), 1651, ΑΠ 787/07, Τμ. Β2, ΑΠ 478/07, Τμ. Β2, ΑΠ 1943/06, Τμ. Β1, ΑΠ 1917/05, Τμ. Δ', ΈλλΔνη 47 (2006), 447).

Η αναίρεσις κατ' άποφάσεως τής διαδικασίας έργατικϊν διαφορών συζητείται εις τά Β1 και Β2 (5μελοϋς συνθέσεως) Τμήματα του Άρειου Πάγου.

Επί άπαραδέκτου ή προφανώς άβασίμου άναιρέσεως, προβλέπεται προδικασία έξετάσεως και άπορρίψεως αύτης, από Τριμελές Συμβούλιον του Άρειου Πάγου (Άρθρ. 571 ΚΠολΔ, άρθρ. 10 Ν. 3043/02).

Εκ τών άρθρ. 294, 295 παρ. 1, 296, 297 και 299 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι εις τήν άναιρετικήν δίκην είναι άπαραδέκτος ή παραιτήσις από του δικογράφου ή από του δικαιώματος τής άγωγής (ΑΠ 126/07, Τμ. Β1, ΝοΒ 55 (2007), 1587).

Εκ τών άρθρ. 924, 925, 573 παρ. 1, 297, 296, 294, 495 παρ. 1 και 299 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι δύναται νά γίνη παραιτήσις του άναιρεσειόντος από του δικογράφου τής άναιρέσεως (δέν άπαιτείται συναίνεσις του άναιρεσιβλήτου), πρό τής ένάρξεως τής προφορικής συζητήσεως τής ύποθέσεως εις τόν Άρειον Πάγον.

Κατ' άρθρ. 571 παρ. 4 ΚΠολΔ, ό όρισθείς είσηγητής όφείλει νά συντάξη και ύποβάλη τήν έκθεσίη του όκτώ τουλάχιστον ήμέρας πρό τής δικασίμου. Εάν δέν ύπεβλήθη ή έκθεσις του είσηγητου έντός τής προθεσμίας αύτης, δικαιούται ό διάδικος νά ύποβάλη αίτημα άναβολής συζητήσεως τής ύποθέσεως (ΑΠ 1336/03, Τμ. Δ', ΈλλΔνη 46 (2005), 83).

Είναι άπαραίτητος ή παράστασις δικηγόρου, κατά τήν συζήτησιν τής άναιρέσεως, εις τόν Άρειον Πάγον (Άρθρ. 94 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ, άρθρ. 39 παρ. 1, έδάφ. α', β' και γ' Κώδικος Δικηγόρων (ΝΔ 3026/54), ως άντικατ. από τό άρθρ. 14 Ν. 1366/83). Η πληρεξουσιότης εις τόν δικηγόρον, διά τήν παράστασιν εις τόν Άρειον Πάγον, παρέχεται είτε διά συμβολαιογραφικής πράξεως (δέν άρκει ιδιωτικόν έγγραφον), είτε διά προφορικής δηλώσεως του διαδίκου, κατά τήν συζήτησιν τής ύποθέσεως εις τό άκροατήριον, καταχωριζομένης εις τά πρακτικά. Συνδυασμός άρθρ. 94 παρ. 1, 96 παρ. 1, 104, 665 ΚΠολΔ (ΑΠ 1400/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 544, ΑΠ 975/03, Τμ. Β2, ΑΠ 844/04, Τμ. Β2, ΔΕΝ 61 (2005), 302).

Είναι δυνατή ή παράστασις δικηγόρου εις τόν Άρειον Πάγον, διά δηλώσεως του άρθρ. 242 παρ. 2 ΚΠολΔ (άρθρ. 573 παρ. 1 ΚΠολΔ, άρθρ. 6 παρ. 11 Ν. 2479/97) (ΑΠ Όλομ. 21/01, ΔΕΝ 2002, 185).

Η κατάθεσις προτάσεων, κατά τήν συζήτησιν τής άναιρέσεως, δέν είναι ύποχρεωτική, έκτός εάν προβάλλωνται ένστάσεις ως προς τό παραδεκτόν και τό έμπρόθεσμόν τής άναιρέσεως και τών προσθέτων λόγων. Αί προτάσεις τών διαδίκων κατατίθενται 20 τουλάχιστον ήμέρας πρό τής ήμέρας τής δικασίμου (Άρθρ. 570 παρ. 1 ΚΠολΔ). Επί έπαναφορας όμως τών πραγμάτων εις τήν πρό τής έκτελέσεως κατάστασιν (τό σχετικόν αίτημα δύναται νά ύποβληθη και διά τών προτάσεων), αί προτάσεις πρέπει νά κατατίθενται έως τής παραμονής τής συζητήσεως τής άναιρέσεως (Άρθρ. 579 παρ. 2 ΚΠολΔ ΑΠ 793/07, Τμ. Β2, ΑΠ 1144 - 5/04, Τμ. Β2, ΈλλΔνη 48 (2007), 419. Βλ. και Α. Ταμπάκηη, ΔΕΝ 63 (2007), 1185).

Εάν η απόφασις του Τμήματος (B1, B2) ελήφθη με πλειοψηφίαν μιάς ψήφου ή εάν τό Τμήμα κρίνη διάταξιν νόμου ως αντισυνταγματικήν, ή υπόθεσις παραπέμπεται εις τήν Όλομέλειαν (Άρθρ. 563 παρ. 2 ΚΠολΔ, άρθρ. 100 παρ. 5 (άναθεωρ.) Συντ., άρθρ. 93 παρ. 4 Συντάγματος).

Τά άρθρα 254 καί 245 ΚΠολΔ (Έπανάληψις συζητήσεως - Αυτόπρόσωπος εμφάνισις διαδίκων) εφαρμόζονται καί εις τήν άνααιρετικήν διαδικασίαν (Άρθρ. 573 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Κατά κανόνα, μετά τήν άναίρεσιν τής άποφάσεως, ή υπόθεσις παραπέμπεται πρός έκδίκασιν εις άλλο ισόβαθμον καί όμοειδές δικαστήριον, πρός τό έκδόσαν τήν άνααιρεθείσαν άπόφασιν ή εις τό ίδιον εάν είναι δυνατή ή σύνθεσις του από άλλους δικαστάς (Άρθρ. 580 παρ. 3 ΚΠολΔ, άρθρ. 31 παρ. 1 Ν. 2172/93). Εάν όμως μετά τήν άναίρεσιν «δέν ύπάρχη δικονομικώς έδαφος διά περαιτέρω έκδίκασιν» τής ύποθέσεως, αλλά ύπολείπεται μόνον ή διατύπωσις του διατακτικού τής άποφάσεως, ή όποία άπορρίπτει σχετικόν αίτημα (π.χ. τελικώς κρίνεται νόμω άβάσιμος ή άγωγή, άναίρεϊται καταψηφιστική διάταξις καί αντικαθίσταται με όμοίαν άναγνωριστικήν), ή κατά τό άνωτέρω άρθρ. 580 παρ. 3 ΚΠολΔ παραπομπή τής ύποθέσεως εις ισόβαθμον δικαστήριον ούσίας πρέπει νά παραλειφθῆ (Όλομ. ΑΠ 25/01, 18/03, ΑΠ 677/2007, Τμ. Β1, ΝοΒ 2007, 1875, ΑΠ 1980/2006, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 1184, ΑΠ 1083/06, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 355, ΑΠ 778/06, Τμ. Β1, ΑΠ 648/05, Τμ. Β1, ΔΕΝ 61 (2005), 1575). Επί άναιρέσεως τής άποφάσεως λόγω ύπερβάσεως δικαιοδοσίας, βλ. ΑΠ 1831/2006, Τμ. Β1, ΕΕργΔ 66 (2007), 1113.

Έκ τής γενικῆς βιβλιογραφίας περι άναιρέσεως, βλ. καί **Κυρ. Παραβάντην**, 'Η άναίρεση στην Άστική Δίκη, 2007, **Λ. Σινανιώτην**, 'Η άναίρεση κατά τόν Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Β' έκδοσις, 2006, **Ν. Νίκαν**, Πολιτική Δικονομία, ΙΙΙ, 'Ενδικα Μέσα, 2007, **Κ. Παπαδόπουλον**, 'Η άνααιρετική διαδικασία 1997, **Κ. Κεραμέα**, 'Ενδικα Μέσα, 2007.

VI. ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΙΣ

Τά τής άναψηλαφήσεως, γενικώς, όρίζονται από τά άρθρ. 538 - 551 ΚΠολΔ. Εις άναψηλάφησιν ύπόκεινται καί αί άποφάσεις αί έκδιδόμεναι κατά τήν διαδικασίαν τών έργατικων διαφορων, διά τούς (περιοριστικώς) άναφερομένους εις τό άρθρ. 544 ΚΠολΔ λόγους. Τά άρθρ. 668 έως 674 ΚΠολΔ, περι διαδικασίας έργατικων διαφορων, εφαρμόζονται καί επί άναψηλαφήσεως (Άρθρ. 675 ΚΠολΔ). Εϊδική προθεσμία άναψηλαφήσεως όρίζεται διά τās διαφοράς τās άφορώσας εις προσβολάς εκ δημοσιευμάτων ή ραδιοτηλεοπτικων έκπομπων (εκδικάζονται κατά τήν διαδικασίαν έργατικού διαφορων) (άρθρ. 681 Δ παρ. 5 ΚΠολΔ).

Τό άρθρ. 538 ΚΠολΔ αναφέρει ότι μεταξύ τῶν ἀποφάσεων αἱ ὁποῖα ὑπόκεινται εἰς ἀναψηλάφησιν, περιλαμβάνεται καί ἐκείνη κατὰ τήν ὁποίαν ὁ Ἄρειος Πάγος δικάζει κατ' οὐσίαν. Ὁ Ἄρειος Πάγος ὅμως, μετὰ τήν διά τοῦ άρθρ. 31 παρ. 1 Ν. 2172/93 τροποποίησιν τοῦ άρθρ. 580 παρ. 3 ΚΠολΔ, δέν δικάζει πλέον κατ' οὐσίαν, διότι μετὰ τήν ἀναίρεσιν τῆς προσβληθείσης ἀποφάσεως, δέν κρατεῖ τήν ὑπόθεσιν πρός ἐκδίκασιν, ἀλλά τήν παραπέμπει πρός ἐκδίκασιν εἰς τό δικαστήριον τῆς οὐσίας. Κατόπιν τούτου, ἀφοῦ ὁ Ἄρειος Πάγος δέν δικάζει πλέον ἐπί τῆς οὐσίας, εἶναι ἄνευ ἀντικειμένου ἡ διάταξις τοῦ άρθρ. 538 ΚΠολΔ, ὡς πρός τό τμήμα αὐτό (ΑΠ (Ὁλομ.) 16/03, ΑΠ 1404/05, Τμ. Β1, ἙλλΔνη 47 (2006), 100).

VII. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Κατά τό άρθρ. 728 παρ. 1 ΚΠολΔ, ὡς ἀντικατ. ἀπό τό άρθρ. 45 Ν. 1329/83, τό δικαστήριον δύναται νά ἐπιδικάσῃ προσωρινῶς, διαφόρους ἀξιώσεις προερχομένας ἐκ τῆς παροχῆς ἐργασίας. Ἄρκει πιθανολόγησις τῶν ἰσχυρισμῶν.

Κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων δικάζεται καί ἡ αἴτησις ἀναστολῆς ἐκτελέσεως, προσωρινῶς ἐκτελεστῆς ἀποφάσεως (Ἄρθρ. 912 ΚΠολΔ).

Εἰς τήν διαδικασίαν τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων (ἀναστολή ἐκτελέσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως), ὅταν ἡ ἐκδοσις τῆς προσωρινῆς διαταγῆς ἀφορᾷ εἰς ὑποθέσεις ἐργατικῶν διαφορῶν, οἱ ἀντίδικοι καλοῦνται πρό 24 ὥρῶν διά νά ἐκφέρουν τās ἀπόψεις των (Ἄρθρ. 3 παρ. 2 Ν. 3327/05, διά τοῦ ὁποῖου προσετέθη παρ. 4, εἰς τό άρθρ. 691 ΚΠολΔ). Ἡ προσωρινή διαταγή δέν εἶναι δικαστική ἀπόφασις, εἶναι ὅμως ἐκτελεστή πράξις τῆς δικαστικῆς Ἀρχῆς, δεσμεύουσα τά ὄργανα ἐκτελέσεως. Πράξεις ἐνεργούμεναι κατὰ παράβασιν αὐτῆς, στεροῦνται νομιμότητος. ΑΠ (Ὁλομ.) 4/2004, ΝοΒ 2004, 962. Ἡ μὴ συμμόρφωσις πρός αὐτήν τιμωρεῖται καί ποινικῶς. Ἄρθρ. 23 § 2 Ν. 3719/2008, ἀντικαθιστᾷ τήν § 1 άρθρ. 232Α ΠΚ. Κατά τήν διαδικασίαν τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων δικάζεται καί ἡ αἴτησις κατὰ ἀποφάσεως σωματείου, περὶ ἀποβολῆς μέλους του (Ἐφ. Ἀθ. 5689/2006, ἙλλΔνη 48 (2007), 1515). Βλ. καί ΑΠ 820/2007, Τμ. Β1, ΝοΒ 55 (2007), 2162, διά τήν ἄσκησιν σχετικῆς ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς. Εἰς τήν διαδικασίαν τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων δέν ἀπαιτεῖται κατάθεσις προτάσεων (ΑΠ 838/03, Τμ. Β2, ΕΕργΔ 64 (2005), 138).

Κατά κανόνα, αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων δέν ὑπόκεινται εἰς ἔνδικα μέσα. (Ἄρθρο 699 ΚΠολΔ). Ὑπάρχουν περιπτώσεις, διά τās ὁποῖας —χάριν τῆς ταχύτητος— ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι ἐφαρμόζεται ἡ διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων. Εἰς αὐτάς ὅμως δέν λαμβάνονται ἀπλῶς

προσωρινά μέτρα, αλλά τέμνεται οριστικῶς ἡ ἀγομένη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου διαφορά. Κατόπιν τούτου, δέν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς τὸ ἄρθρ. 699 ΚΠολΔ, περί μὴ ἐπιτρεπτοῦ ἐνδίκων μέσων. Ἐάν, παρά ταῦτα, τὸ δικαστήριον δεχθῆ ὅτι ἐπὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν δέν συγχωροῦνται ἐνδικο μέσα, ὑποπίπτει εἰς τὴν πλημμέλειαν τοῦ ἄρθρ. 559, ἀριθ. 14 ΚΠολΔ καὶ καθίσταται ἀναιρετέα ἡ ἀπόφασίς του (ΑΠ (᾽Ολομ.) 21 - 22/02, ἙλλΔνη 2002, 1016, ΑΠ (᾽Ολομ.) 38/02, ΔΕΝ 2003, 8, ΑΠ 57/07, ἙλλΔνη 48 (2007), 1038).

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 παρ. 3, 4 Ν. 1264/82, δέν ἐπιτρέπεται δικαστικὴ ἀπαγόρευσις ἀπεργίας μὲ ἀσφαλιστικά μέτρα. Αἱ σχετικαὶ διαφοραὶ δικάζονται ἀπὸ τὸ Μον. Πρωτοδικεῖον, κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν (Ἄρθρ. 663 - 676 ΚΠολΔ). Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 παρ. 2, στοιχ. β', ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 παρ. 1 τοῦ ἀνωτέρω Ν. 1264/82, ὁ νόμος αὐτός δέν ἐφαρμόζεται ἐπὶ ἀπεργίας ναυτεργατικῶν ὀργανώσεων. Διὰ τὰς ὀργανώσεις αὐτάς ἐξακολουθεῖ νά ἰσχύη ἐν προκειμένῳ ὁ Ν. 330/76 καὶ εἰδικώτερον τὰ ἄρθρα 32 - 38. Συνεπῶς, διὰ τὴν δικαστικὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀπεργίας τῶν ναυτεργατικῶν ὀργανώσεων, ἐφαρμόζεται ἡ διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων (Μον. Πρωτ. Πειρ. 1701/06 (Διαδ. Ἀσφαλ. Μέτρων), ΔΕΝ 62 (2006), 342).

Κατ' ἄρθρ. 689 ΚΠολΔ, αἴτησις διὰ τὴν λήψιν ἀσφαλιστικῶν μέτρων κατὰ ἀλλοδαποῦ δημοσίου εἶναι ἀπαράδεκτος ἀνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Ἡ ἀδεια αὐτὴ τοῦ Ὑπουργοῦ ἔχει τὸν χαρακτῆρα κυβερνητικῆς πράξεως καὶ συνεπῶς ἐκφεύγει τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἐλέγχου τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας (ΣΕ (᾽Ολομ.) 3669/06, ἙλλΔνη 48 (2007), 1222).

Ὁ Εἰσαγγελέας τοῦ Ἀρείου Πάγου δικαιούται γενικῶς νά ἀσκήσῃ ἀναίρεσιν ὑπὲρ τοῦ νόμου (χωρὶς ἀποτελέσματα διὰ τοὺς διαδίκους), ἐπὶ ἀποφάσεων ἀσφαλιστικῶν μέτρων (ΑΠ (᾽Ολομ.) 13/99, ΔΕΝ 1999, 1187).

Διὰ τοῦ ἄρθρ. 4Ε παρ. 4 Ν. 3388/05 (προσέθεσε ἐδάφια εἰς τὸ ἄρθρ. 699 ΚΠολΔ) παρέχεται εἰδικῶς δικαίωμα ἀναιρέσεως εἰς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰ πάσης ἀποφάσεως, ἐάν κατὰ τὴν κρίσιν του δημιουργοῦνται ζητήματα μὲ γενικώτερον ἐνδιαφέρον, ἢ ὅποια (ἀπόφασίς) δύναται νά ἐκδίδεται ἐπὶ αἰτήσεων λήψεως, μεταρρυθμίσεως ἢ ἀνακλήσεως τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν εἶναι διάδικοι τὸ Δημόσιον, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ καὶ ΝΠΙΔ ἀνήκοντα ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ Δημόσιον. Ἡ διάταξις ὀρίζει ἐν συνεχείᾳ τὰ τῆς προθεσμίας, διαδικασίας καὶ συνεπειῶν ἀσκήσεως τῆς αἰτήσεως αὐτῆς ἀναιρέσεως. Σκοπὸς τῆς ἀνωτέρω διατάξεως, εἶναι ὁ ἐλεγχος τῆς νομικῆς ὀρθότητος τῶν διατάξεων αὐτῶν. Δέν πρόκειται περὶ ἀναιρέσεως ὑπὲρ τοῦ νόμου, δέν καθίσταται διάδικος ὁ Εἰσαγγελέας, ἐνεργεῖ ὡς ἀνεξάρτητος δικαστικὸς λειτουργός, τὸ δικαίωμα αὐτὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ΑΠ ὑφίσταται εἴτε κατὰ θετικῆς εἴτε κατὰ ἀρνη-

τικής απόφασεως (ήττας ή νίκης) του Δημοσίου κ.λπ., δέν παραβιάζει τήν άρχήν τής ισότητος τών δικονομικών όπλων, δέν άντίκειται εις τήν ισότη-
τα άρθρ. 4 παρ. 1 Συντ., ούτε εις τάς διατάξεις του άρθρ. 6 τής ΕΣΔΑ (κυ-
ρωθείσης διά του ΝΔ 53/74). Επίσης δέν άντίκειται εις τά άρθρ. 20 παρ. 1,
25 παρ. 1, 94 παρ. 4, 95 παρ. 5 Συντ., ούτε εις τό Διεθνές Σύμφωνον διά τά
άτομικά καί πολιτικά δικαιώματα (Ν. 2462/97) (ΑΠ (Πλήρης Όλομ.) 19/07,
ΔΕΝ 63 (2007), 828, ΑΠ (Όλομ.) 20/2007, ΝοΒ 55 (2007), 2096). Έκ τής βι-
βλιογραφίας περί ασφαλιστικών μέτρων, βλ. **Ι. Κατράν**, Αιτήσεις Άσφαλι-
στικών Μέτρων καί Άμυνα Άντιδίκου, 2007.

VIII. ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

Διά τών άρθρ. 908, 910 ΚΠολΔ προβλέπονται αί περιπτώσεις προσω-
ρινής έκτελεστότητος, μεταξύ τών όποίων περιλαμβάνονται καί ώρισμέ-
ναι αξιώσεις έκ τής συμβάσεως έργασίας. Τό άρθρ. 912 ΚΠολΔ προβλέπει
τήν διαδικασία καί τάς προϋποθέσεις άναστολής έκτελέσεως, τής προ-
σωρινώς έκτελεστής απόφασεως.

Κατά τήν επίδικασιν άποδοχών μισθωτού, αί άναλογούσαι έπ αυτών διά-
φοροι κρατήσεις (άσφαλιστικάί εισφοραί, ΦΜΥ κ.λπ.) παρακρατούνται άπό
τόν έργοδότην κατά τήν πληρωμήν τών επίδικασθέντων ποσών καί άπο-
δίδονται έν συνεχεία εις τούς δικαιούχους τρίτους. Δέν άφαιρούνται άπό
τό δικαστήριον, διότι τά ποσά αυτά δέν άποτελοϋν άντικείμενον τής δίκης
(ΑΠ 1171/07, Τμ. Β 1, ΈλλΔνη 48 (2007), 1069, ΑΠ 1481/06, Τμ. Β 1, ΕΕργΔ
66 (2007), 606, Έφετ. Άθ. 502/05, ΔΕΕ 12 (2006), 88).

Κατά τό άρθρ. 31 ΝΔ 2698/53, εάν ή καταγγελία συμβάσεως έργασίας
ήκρωθή διά δικαστικής άποφάσεως, ό έργοδότης, καταβάλλων εις τόν μι-
σθωτόν τάς άποδοχάς υπερημερίας, ύποχρεούται νά παρακρατήσει, διά
λογαριασμόν του ΟΑΕΔ, καί νά τά άποδώση εις αυτόν (άλλως εύθύνεται ό
ίδιος έναντι του ΟΑΕΔ, ύπέχων προς τουτο καί ποινικήν εύθύνην) τά παρά
τούτου καταβληθέντα εις τόν μισθωτόν ποσά έπιδομάτων άνεργίας, τά
άντιστοιχούντα εις τό κρίσιμον χρονικό διάστημα, διά τό όποίον έπεδι-
κάστησαν καί οι μισθοί υπερημερίας. Ό έχων έκτελεστόν τίτλον μισθω-
τός, διά μισθούς υπερημερίας, όφείλει πρό πάσης έκτελέσεως νά κοινο-
ποιήση εις τόν έναγόμενον έργοδότην πιστοποιητικό του ΟΑΕΔ, περί
τών εισπραχθέντων έπιδομάτων, καθ' όσον ή σχετική άπαίτησις του τελεί
ύπό τόν όρον αυτόν, ή δε άναγκαστική έκτέλεσις του έκτελεστοϋ τίτλου
δέν δύναται νά γίνη έγκύρως (άρθρ. 915, 924 ΚΠολΔ), πρό τής πληρώσε-
ως του όρου αυτού (Έφ. Άθ. 1255/92, ΕΕργΔ 52, 885, Έφ. Άθ. 8967/02,
ΔΕΝ 60 (2004), 1601).

Διά του άρθρ. 94 παρ. 4 (άναθεωρ.) Συντ. έπετρέπη ή άναγκαστική έκτέ-

λεσις δικαστικῶν ἀποφάσεων καί κατά τοῦ Δημοσίου, τῶν ΟΤΑ καί ΝΠΔΔ. Πρόκειται περί δικαστικῶν ἀποφάσεων αἱ ὁποῖαι ἐπιδικάζουν χρηματικές ἀπαιτήσεις, ἐκτελοῦνται δέ εἰς βάρος τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας τῶν Ὀργανισμῶν αὐτῶν. Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συνταγματικῆς αὐτῆς διατάξεως, ἐξεδόθη ὁ Ν. 3068/02 ΔΕΝ 59 (2003), 50. Τό ἀρθρ. 1 τοῦ νόμου αὐτοῦ ὀρίζει ποῖαι εἶναι αἱ ὑποκείμεναι εἰς ἐκτέλεσιν ἐν προκειμένῳ δικαστικά ἀποφάσεις. Διά τοῦ ἀρθρ. 20 Ν. 3301/04 (προσετέθη νέον ἐδάφιον εἰς τό ἀρθρ. 1 τοῦ ἀνωτέρω νόμου 3068/02) ὠρίσθη ὅτι δέν εἶναι δικαστικά ἀποφάσεις καί δέν ἐκτελοῦνται οἱ ἐκτελεστοί τίτλοι τῶν ἐδαφ. γ-ζ τῆς παρ. 2 ἀρθρ. 904 ΚΠολΔ, πλὴν τῶν κηρυχθειῶν ἐκτελεστῶν ἀλλοδαπῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Ἐν συνεχείᾳ, διά τοῦ ἀρθρ. 4 Ε παρ. 3 Ν. 3388/05 ὠρίσθη ὅτι εἰς τό ἀρθρ. 1 τοῦ (ἀνωτέρω) Ν. 3068/02, μετὰ τό τελευταῖον ἐδάφιον, τό προστεθέν διά τοῦ ἀρθρ. 20 Ν. 3301/04, προστίθεται νέον ἐδάφιον, ἔχον ὡς ἐξῆς: «Οἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἀρθροῦ ἰσχύουν καί γιά τά ΝΠΔ τοῦ εὐρύτερου δημοσίου τομέα, τά ὁποῖα ἀνήκουν ἐξ ὀλοκλήρου στό Δημόσιο». Αἱ δημοτικά ἐπιχειρήσεις δέν ἀποτελοῦν ΝΠΔΔ, οὔτε ΟΤΑ, ἀλλά αὐτοτελεῖς ἐπιχειρήσεις ΝΠΔ (ΔΕΝ 2004, 48, ΑΠ 1009/01, ΔΕΝ 2001, 1377, Ἐφ. Πατρῶν 890/02, ΔΕΝ 2003, 275). Ἐκ τῆς νομολογίας περί ἐκτελέσεως κατά τοῦ Δημοσίου κ.λπ. βλ. ΑΠ 21/01 (Ὁλομ.) ΔΕΝ 58 (2002), 185. Περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως κατά τοῦ Δημοσίου, βλ. καί **Σ. Σταματόπουλον**, Ἐκτελεστοί τίτλοι καί ἀντικείμενο τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτέλεσης κατά τοῦ Κράτους, 2005, **Χαρ. Χρυσανθάκην**, Ἡ ἀναγκαστική ἐκτέλεση κατά τοῦ Δημοσίου, Δίκη 38 (2007), 389.

Κατ' ἀρθρ. 923 ΚΠολΔ, ἀναγκαστική ἐκτέλεσις κατά ἀλλοδαποῦ δημοσίου δέν δύναται νά γίνη ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης. Ἡ ἀδεια αὐτή τοῦ Ὑπουργοῦ ἔχει τόν χαρακτήρα κυβερνητικῆς πράξεως καί ἐκφεύγει τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἐλέγχου τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας (ΣΕ (Ὁλομ.) 22/07, ἙλλΔνη 48 (2007), 1218). Βλ. καί **Α. Γεωργιάδου**, παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, Δίκη 38 (2007), 463.

Κατά κανόνα, ἀπαγορεύεται ἡ ἀπό τόν ἐργοδότην ἢ τρίτον κατάσχεσις τῆς ἀξιώσεως τήν ὁποῖαν ἔχει ὁ ἐργαζόμενος κατά τοῦ ἐργοδότη, διά τήν καταβολήν τῶν ἀποδοχῶν του. Τάς σχετικές ἐξαιρέσεις προβλέπουν τά ἀρθρ. 664 παρ. 2 ΑΚ καί 982 παρ. 2 ΚΠολΔ, ἀρθρ. 50 Ν. 1329/83. Βλ. ἤδη καί ἀρθρ. 3 Ν. 3714/2008 περί ἐπεκτάσεως τοῦ ἀκατασχέτου μισθῶν καί συντάξεων, κατατιθεμένων εἰς τραπεζικόν λογαριασμόν τοῦ ὀφειλέτου (προστίθεται § 3 εἰς τό ἀρθρ. 982 ΚΠολΔ) καί ἀρθρ. 4 ἰδίου νόμου, περί αὐξήσεως ὀρίου ἀκατασχέτου ποσοῦ μισθῶν καί συντάξεων, διά χρέη πρὸς τό Δημόσιον (ἀντικαθίσταται τό τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἀρθρ. 31 Κώδικος Εἰσπράξεως Δημοσίων Ἐσόδων, ΚΕΔΕ, Ν. 356/1974). Διά τοῦ ἀρθρ. 1 Ν. 3552/07 συνεστήθη εἰς τόν ΟΑΕΔ αὐτοτελής λογαριασμός ὑπό

τήν έπωνυμίαν «Ειδικό Ταμείο Κοινωνικής Άλληλεγγύης», ΕΤΚΑ. Τό κατ' άρθρ. 5 παρ. 7 τοῦ νόμου αὐτοῦ χορηγοῦμενον (εἰς ὠρισμένους ἀσφαλισμένους τοῦ ΙΚΑ - ΕΤΑΜ) ἐπίδομα ἀνεργίας εἶναι ἀκατάσχετον, ἐκτός ἂν πρόκειται περί διατροφῆς συζύγων, ἀνιόντων ἢ κατιόντων. Περί τοῦ ἐπιτρεπομένου ποσοῦ κατασχέσεως ἀπό τό Δημόσιον, μισθῶν, συντάξεων καί ἀσφαλιστικῶν βοηθημάτων περιοδικῶς καταβαλλομένων, βλ. άρθρ. 18 παρ. 4 Ν. 3522/06.

Τό άρθρ. 975 ΚΠολΔ, ὡς συνεπληρώθη διά τοῦ άρθρ. 31 Ν. 1545/85, ὀρίζει τήν σειράν προνομακῆς κατατάξεως ὠρισμένων ἀξιώσεων τῶν ἐργαζομένων, εἰς τόν πίνακα πλειστηριασμοῦ. Εἰδικῶς περί τοῦ ποῖα ἀξιώσεις τῶν ἐργαζομένων ὑπάγονται εἰς τήν προνομακῆν αὐτήν κατάταξιν καί περί τῶν δικαιούχων αὐτῶν, βλ. ΑΠ (Τακτ. Ὀλομ.) 9/07, ΔΕΝ 63 (2007), 1027. Διά τοῦ προνομίου αὐτοῦ προστατεύονται καί οἱ ἀντίστοιχοι τόκοι (ΑΠ (Ὀλομ.) 22/00). Εἰς τήν προνομακῆν αὐτήν κατάταξιν ὑπάγεται καί ἡ χρηματική ικανοποίησις λόγω ψυχικῆς ὀδύνης, κατ' άρθρ. 932 Α.Κ., ἡ ἐπιδικαζομένη εἰς τήν οἰκογένειαν τοῦ μισθωτοῦ, ἐν περιπτώσει ἐργατικοῦ ἀτυχήματος (ΑΠ (Ὀλομ.) 9/2007, ΔΕΝ 2007, 1027). Ἐπί πτωχεύσεως, διά τῶν άρθρ. 34 παρ. 4, 154, στοιχ. γ', Ν. 3588/07, περί Πτωχευτικοῦ Κώδικος (ΔΕΝ 2007, 1086), προβλέπεται προνομακῆ κατάταξις ὠρισμένων ἀπαιτήσεων τῶν ἐργαζομένων. Περί πτωχεύσεως βλ. καί **Λ. Κοτσιρήν**, Πτωχευτικό Δίκαιο (σύμφωνα μέ τόν Ν. 3588/2007, «Πτωχευτικός Κώδικας»), Ζ' ἐκδοσις, 2008. Περί τοῦ, κατ' άρθρ. 61 τοῦ ΚΕΔΕ (ΝΔ 356/74), προνομίου τοῦ Δημοσίου ἐπί ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ὀφειλέτου τοῦ Δημοσίου, βλ. ΣΕ 622/07, Τμ. ΣΤ', ΕΔΚΑ ΜΘ' (2007), 674. Κατ' άρθρ. 11 παρ. 2 Ν. 3557/07 (ΔΕΝ 2007, 1005), αἱ ἀπαιτήσεις ἐκ σχέσεως ἐξηρητημένης ἐργασίας, ἔχουν προνόμιον ἐπί τοῦ συνόλου τῆς περιουσίας τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐπιχειρήσεως. Αἱ ἀπαιτήσεις αὐταί προηγοῦνται τῶν ἀπαιτήσεων τῶν δικαιούχων ἀσφαλίσεως ἀστικῆς εὐθύνης ἀπό τήν κυκλοφορίαν αὐτοκινήτων, καθῶς καί τῶν ἀπαιτήσεων τῶν λοιπῶν ἀσφαλίσεων κατά ζημιῶν.

Περί προσωπικῆς κρατήσεως κατά ἐμπόρου, δι' ἐμπορικῆν ἀπαιτήσιν, καί δῆ περί τοῦ ποῖος φέρει τό βάρος ἀποδείξεως τῆς οικονομικῆς ἀδυναμίας τοῦ ὀφειλέτου, ὥστε νά ἀπαλλαγῇ οὗτος τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, βλ. ΑΠ 23/05 (Τακτ. Ὀλομ.), ΔΕΝ 61 (2005), 1324. Δέν κατηργήθη ἡ προσωπική κράτησις κατά ἐμπόρου, δι' ἐνοχικάς ἀπαιτήσεις, ἀπό τό Σύμφωνον τοῦ Ο.Η.Ε. διά τά ἀτομικά καί πολιτικά δικαιώματα (κυρωτ. Ν. 2462/1997), ἀπλῶς παρέχεται ἔνστασις οικονομικῆς ἀδυναμίας (ΑΠ 542/2007, Τμ. Α', ΝοΒ 55 (2007), 1868, Δίκη 38 (2007), 936, ΑΠ 327/06, ΝοΒ 54 (2006), 875, ΑΠ 201/07, Τμ. Α', ΝοΒ 55 (2007), 1556).

Ἐπιτρέπεται προσωπική κράτησις δι' ἀδικοπραξίαν. Δέν ἰσχύει τό στοιχείον τῆς ἀφερεγγυότητος τοῦ ὀφειλέτου (ΑΠ 1508/04, Τμ. Β1, Ἑλλάδνη

46 (2005), 769, 771). Η απόφασις αυτή ἀφορᾶ εἰς ὑπεξαίρεσιν χρημάτων ἀπὸ ἐργαζόμενον.

Ἐξακολουθεῖ νά ἰσχύη ἡ προσωπικὴ κράτησις, ὡς μέσον ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως (Ἄρθρ. 1047 παρ. 1 ΚΠολΔ). Τὸ ἀρθρ. 11 τοῦ Διεθοῦς Συμφώνου διὰ τὰ Ἴ�τομικὰ καὶ Πολιτικὰ δικαιώματα τοῦ ΟΗΕ (ἐκυρώθη διὰ τοῦ Ν. 2462/97), τὸ ὁποῖον ἀπαγορεύει τὴν «φυλάκισιν» ἀποκλειστικῶς διὰ λόγους ἀδυναμίας ἐκπληρώσεως συμβατικῆς ὑποχρέωσεως, ἀναφέρεται μόνον εἰς τὰς συμβατικὰς ἐνοχὰς καὶ δέν δύναται νά ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ἐξ ἀδικοπραξίας (ΑΠ 1147/04, Τμ. Β1, ΔΕΝ 61 (2005), 289).

Ἡ παράλειψις τοῦ ἐργοδότη νά καταβάλη τὰς ἀποδοχὰς τοῦ ἐργαζομένου συνιστᾶ μὲν ποινικὸ ἀδίκημα (ἀρθρ. μόνον ΑΝ 690/45, ὡς ἀντικατ. διὰ τοῦ ἀρθρ. 8 παρ. 1 Ν. 2336/95), ὄχι ὅμως καὶ ἀδικοπραξίαν. Κατόπιν τούτου, δέν χωρεῖ προσωπικὴ κράτησις κατὰ τοῦ ὀφειλέτου - ἐργοδότη, βάσει ἀδικοπραξίας, ὅταν ὁ ἐργαζόμενος αἰτεῖται εὐθέως τὴν πληρωμὴν τῶν ἀποδοχῶν του. Δύναται ὅμως νά διαταχθῆ προσωπικὴ κράτησις τοῦ ἐργοδότη μόνον ὅταν ὁ ἐργαζόμενος αἰτεῖται ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν του ἀπὸ τὴν ὑπαίτιον καθυστέρησιν καταβολῆς τῶν ἀποδοχῶν του, π.χ. τόκοι ὑπερημερίας (ΑΠ 1436/02, Τμ. Β1, ΔΕΝ 2004, 382, ΑΠ 1346/02, Τμ. Β2, ἙλλΔνη 44 (2003), 455, Ἐφ. Ἰωάν. 231/06, ΔΕΝ 63 (2007), 899, Ἐφ. Πειρ. 117/03, ΔΕΝ 60 (2004), 1680).

Δύναται νά διαταχθῆ προσωπικὴ κράτησις καὶ χρηματικὴ ποινὴ κατὰ ἐκπροσώπου νομικοῦ προσώπου, ὑπὸ τὴν ἀπαραίτητον ὅμως προϋπόθεσιν ὅτι ἡ σχετικὴ ἀγωγή στρέφεται (καὶ) κατ' αὐτοῦ ἀτομικῶς καὶ ὀνομαστικῶς, διότι ἄλλως στερεῖται οὗτος τοῦ ἐκ τοῦ ἀρθρ. 20 Συντ. δικαιώματος ἀκροάσεως (ΑΠ 127/87, ΝοΒ 35, 1402, ΑΠ 1271/88, ἙλλΔνη 31, 1241, Μον. Πρωτ. Σπάρτης 1209/2005 (Διαδ. Ἄσφ. Μέτρων), ἙλλΔνη 47 (2006) 942, Μον. Πρωτ. Σερρών 104/2006, ΕΕργΔ 66 (2007), 99).

Ἐάν ἐξαφανισθῆ ἢ μεταρρυθμισθῆ ἐκτελεσθεῖσα δικαστικὴ ἀπόφασις, δημιουργεῖται δικαίωμα ἐκείνου ὁ ὁποῖος ὑπέστη τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν, νά ἀξίωση τὴν ἐπαναφορὰν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν πρό τῆς ἐκτελέσεως κατάστασιν (Ἄρθρ. 914, 940, 579 παρ. 2 ΚΠολΔ. Βλ. καὶ **Α. Ταμπάκη**, ΔΕΝ 63 (2007), 1185). Περί ἀποζημιώσεως γιὰ ἀδικη ἐκτέλεση (ἀρθρ. 940 παρ. 3 ΚΠολΔ), βλ. **Π. Μάζην**, ΝοΒ 55 (2007), 1513.

Περί τῆς προστασίας τῶν ἐργαζομένων ἐν περιπτώσει ἀφερεγγυότητος τοῦ ἐργοδότη, βλ. ΠΔ 40/07 (ΦΕΚ, τ. Α', 34/23-2-2007), ΕΕργΔ 66 (2007), 561. Ὁρίζονται προϋποθέσεις, διαδικασία καὶ κατηγορίαι ἐργαζομένων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζεται τὸ ΠΔ.

Ἐκ τῆς γενικῆς βιβλιογραφίας περὶ ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, βλ. καὶ **Π. Γέσιου - Φαλιση**, Δίκαιο ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως I Γενικὸ Μέρος (1998), II (Εἰδικὸ Μέρος (2001), **Γ. Νικολόπουλον**, Ἀναγκαστικὴ Ἐκτέλεση, 2002.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

δεκαπενθήμερο ειδικό
νομικό περιοδικό

Έπιαινος Ακαδημίας Αθηνών

1945 - 2008

**Έξήντα ζέσσερα χρόνια ζωντανής παρουσίας στην έρευνα
ζών εργασιακών και ασφαλιστικών προβλημάτων**

Μελέτες
Νομολογία - Πορίσματα Νομολογίας
Άποδοχές
Νομοθεσία
Άσφαλιστικά Θέματα
Νομικά Θέματα - Πρακτικές Όδηγίες
Χρήσιμοι Πίνακες
και ζωντανή Άλληλογραφία

**Απαραίτητος σύμβουλος
γιά κάθε εργατικό
και ασφαλιστικό θέμα**

Γραφεία: Έμμ. Μπενάκη 18 - 106 78, Άθήνα
Τηλέφωνα: 210 3820510, 3826933, 3817656, 3834786
fax: 210 3820803
<http://www.den.gr>

Δύο Πολύτιμα Βιβλία

«ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Γ. Λεβέντη, Δικηγόρου,
Καθηγητού Παν/μίου Αθηνών

- Συλλογικές συμβάσεις εργασίας, Κανονισμοί επιχ/σεων, Δίκαιο συνδικαλιστικών Όργανώσεων, Άπερ-για κλπ.

«ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Α. Ταμπάκη, Δικηγόρου

- Ένα χρήσιμο βοήθημα γιά όσους εφαρμόζουν τό δίκαιο. Περικλείει την εργατική δικονομική νομοθεσία και την διαπλασθεΐσα μέχρι της εκδόσεώς του νομολογία

Και τά δύο βιβλία φέρουν τη σφραγίδα της γνωστής γιά τούς συνδρομητάς μας **έπιμελείας**. Διατίθενται στά Γραφεία μας - Έμμ. Μπενάκη 18, καθώς και στά Νομικά βιβλιοπωλεία.

Τηλ.: 3820510 - 3834786 -
3826933 - 3817656

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ:
ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ**

Τό ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ,
και μέ ηλεκτρονική συνδρομή. Μέ πλήρες
άρθρητικό και άλφαβητικό εύρετήριο.
Έπισκεφθήτε την ίστοσελίδα μας
www.den.gr